

การประเมินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง: กรณีศึกษา
กองทุนหมู่บ้านหนองกระทุ่ม

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต
สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
ปีการศึกษา 2545

บทคัดย่อ

บัณฑิต อาสาพัฒนา : การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณี ศึกษา
กองทุนหมู่บ้านหนองกระทุ่ม

อาจารย์ที่ปรึกษา : อาจารย์ วัลลภ สุปัญญาโชติสกุล

ปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน คือ ด้านการกระจายรายได้ไปสู่ประชากรไม่ทั่วถึงก่อให้เกิดผลกระทบในด้านอื่นๆตามมา เช่น ค่านิยมด้านวัตถุดิบของไทยกลายเป็นสังคมบริโภคนิยมสังคมเกิดความอ่อนแอ เพราะการอพยพแรงงานไปหาทำงานต่างถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การหนีสังคมชนบทเข้าสู่สังคมแรงงานภาคอุตสาหกรรม

จากปัญหาดังกล่าวจึงมีโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งละ 1 ล้านบาท เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนในการลงทุนสร้างอาชีพและรายได้ให้แก่ประชาชน และหมู่บ้านหนองกระทุ่มก็ได้รับอนุมัติเงินซึ่งก่อนหน้านั้นมีกองทุน 2 กองทุน และปัจจุบันได้มีกองทุนเพื่อขึ้นอีกทำให้ชาวบ้านมีแหล่งเงินทุนเวียนและสะสมในหมู่บ้านเพิ่มขึ้น รวมทั้งได้มีการนำเอาภูมิปัญญาชาวบ้านมาปรับใช้ในการดำเนินกิจการของตนเอง และยังเกิดองค์กรเครือข่ายการเรียนรู้มีการแลกเปลี่ยนความรู้ในกลุ่มอาชีพเดียวกัน รวมทั้งประชาชนมีความเข้าใจในรัฐบาลเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน โดยมีส่วนร่วมและเปิดโอกาสในการคัดเลือกคณะกรรมการซึ่งมีจำนวน 15 คน ให้มาบริหารจัดการกองทุนและเปิดโอกาสให้มีการสมัครสมาชิก และพิจารณาเงินกู้หมู่บ้านหนองกระทุ่ม 119 คน ขึ้นขอกู้ 65 คน และผ่านอนุมัติจำนวนเงินทั้งสิ้นรวม 912,000 บาท และผู้กู้ส่วนใหญ่นำเงินที่กู้ได้ไปประกอบอาชีพทางการเกษตร

สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ

ปีการศึกษา 2545

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ร่วมปรึกษา.....

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี, ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ บุคคลและกลุ่มต่างๆที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลือ อย่างดียิ่ง ทั้งในด้านวิชาการและด้านการดำเนินการวิจัย อาทิเช่น

- อาจารย์วัลลภ สุปัญญาโชติสกุล อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

-พัฒนาชุมชนอำเภอสีคิ้ว ที่ให้คำปรึกษาในการปฏิบัติงานในพื้นที่และให้ความสะดวก สร้างความคุ้นเคยกับประชาชน

-ผู้นำชุมชน ประธานและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลวังโรงใหญ่ คณะครูโรงเรียนบ้านหนองกระทุ่ม คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านหนองกระทุ่มที่ให้ข้อมูลและอำนวยความสะดวก

และขอขอบคุณพี่น้องในหมู่บ้านหนองกระทุ่มที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ต่างๆ

ท้ายนี้ ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ที่ให้การเลี้ยงดูอบรมและส่งเสริมการศึกษาเป็นอย่างดีตลอดมา จนทำให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จในชีวิต

นาย จิรพันธุ์ แจ็กจันทิก

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

หน้าอนุมัติ

อาจารย์ที่ปรึกษาและกรรมการสอบ ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้วเห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตร สาขาการจัดการและประเมินโครงการของสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ได้

อาจารย์ที่ปรึกษา

_____
(.....)

กรรมการสอบ

_____
(.....)

อนุมัติให้สารนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาการจัดการและประเมินโครงการ

_____
(.....)

คณบดีสำนักเทคโนโลยีสังคม

วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
กิตติกรรมประกาศ	ข
หน้าอำนวยการ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	จ
บทที่ 1 บทนำ	1
1. ภูมิหลังหรือหลักการและเหตุผล	1
2. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ	3
3. กรอบความคิดทฤษฎี	3
4. วิธีดำเนินการ	5
5. ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมินโครงการ	6
บทที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง	7
1. นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์ และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	7
2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2545	9
3. แบบติดตามสังเกตการณ์เลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	12
4. แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	13
5. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	13
6. การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	15
7. หลักการประเมินโครงการแบบชีพพีโมเดล	18
8. การวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	19
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ	20
1. รูปแบบการประเมิน	20
2. ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูล วิธีการเก็บข้อมูล	21

	สารบัญต่อ
3.การประเมินปัจจัย	24
4.การประเมินกระบวนการ	26
5.การประเมินผลผลิต	29
บทที่ 4 ผลการติดตามการประเมินโครงการ	33
1.ผลการประเมินบริบทชุมชน	33
2.ผลการประเมิน โดยภาพรวม	37
3.ผลการทดลองใหม่	41
4.ผลการประเมินผลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้	41
5.ผลอื่นๆที่เกิดขึ้นจาก โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	42
6.สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ	42
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	44
1.วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ	44
2.วิธีดำเนินการ	44
3.ผลการดำเนินการ	45
4.อภิปรายผล	45
5.ข้อเสนอแนะ	48
บรรณานุกรม	49
ภาคผนวก	50

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. จำนวนร้อยละของประชากร	35
2. จำนวนแหล่งน้ำและการใช้น้ำจําแนกตามแหล่งน้ำ	36

บทที่ 1

บทนำ

1. ภูมิหลังหรือหลักการและเหตุผล

คนไทยในอดีตคืออยู่กันเป็นครอบครัวใหญ่ ทั้งพ่อ แม่ ลูก ปู่ ย่า ตา ยาย เป็นครอบครัวแบบขยาย ในการดำเนินชีวิตหรือวิถีชีวิตของสังคมในอดีตเป็นสังคมแบบพึ่งพาตนเองอยู่อย่างพอเพียง ในระบบเศรษฐกิจแบบยังชีพ อยู่กับธรรมชาติพึ่งพาธรรมชาติที่เอื้ออำนวย มีความอุดมสมบูรณ์ ดังคำกล่าวที่ว่า ในน้ำมีปลา ในนามีข้าว ลักษณะเด่นทางสังคมเป็นสังคมที่เอื้ออาทรและถ้อยทีถ้อยอาศัยซึ่งกันและกัน

การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 – ฉบับที่ 7 นั้น แม้จะประสบความสำเร็จในระดับหนึ่ง คือ เศรษฐกิจของประเทศมีความเจริญก้าวหน้า ประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้น แต่ก็ยังมีปัญหาในการกระจายรายได้สู่ประชาชนไม่ทั่วถึง ก่อให้เกิดผลกระทบในด้านอื่นตามมาอีกมาก เช่น ค่านิยมด้านวัตถุ สังคมไทยกลายเป็นสังคมบริโภคนิยม สังคมเกิดความอ่อนแอเพราะการอพยพแรงงานไปหางานต่างถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือ การหนีสังคมชนบทเข้าสู่แรงงานภาคอุตสาหกรรม เป็นต้น

ปัญหาดังกล่าวพบว่าแนวคิดในการพัฒนามุ่งเฉพาะด้านเศรษฐกิจด้านเดียวนั้น ไม่เพียงพอจำเป็นต้องพัฒนาสังคมแบบบูรณาการ โดยการพัฒนาทั้งด้านสังคม การเมือง การศึกษาวัฒนธรรม และที่สำคัญคือ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้ประชาชนคิดเป็น ทำเป็น รู้จักตัดสินใจ และแก้ปัญหาได้ จากวิกฤติที่เกิดขึ้นทำให้ภาครัฐได้ตระหนักถึงความจำเป็นในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้หันมาพึ่งตนเองได้อย่างเหมาะสมและมากที่สุด เพื่อมุ่งให้ครอบครัวอบอุ่น ชุมชนเข้มแข็ง ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 แต่ก็ยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ทั้งหมด ดังนั้นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 จึงได้ปรับปรัชญาเป้าหมายการพัฒนาเป็น “เศรษฐกิจพอเพียง” ตามพระราชดำรัสของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลปัจจุบัน

รัฐบาลยุคปัจจุบัน โดยการนำของ ฯพณฯ พันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร ได้เห็นความจำเป็นของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยเฉพาะการเรียนรู้ที่จะพึ่งตนเองของชุมชนหมู่บ้าน จนเกิดความเข้มแข็งในชุมชนหมู่บ้าน จึงมีนโยบายเร่งด่วนและได้แถลงต่อรัฐสภาถึงการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งละหนึ่งล้านบาท เพื่อเป็นแหล่งในการลงทุนสร้างอาชีพและสร้างรายได้ให้แก่ประชาชนในชุมชนและวิสาหกิจขนาดเล็กในครัวเรือน

ตามที่รัฐบาลมีนโยบายเร่งด่วนในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยมีปรัชญาในการสร้างจิตสำนึกความเป็นชุมชนและท้องถิ่น โดยชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคตและการ

จัดการหมู่บ้านและชุมชนให้เป็นคุณค่าและภูมิปัญญาของตนเอง มีการเกื้อกูลผู้ด้อยโอกาสในหมู่บ้าน และชุมชน เชื่อมโยงกระบวนการเรียนรู้ระหว่างชุมชน ราชการ เอกชน และประชาคม และเป็นการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาประชาธิปไตยพื้นฐาน และเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง สำหรับกองทุนเพื่อการพัฒนาอาชีพ สร้างรายได้ ลดรายจ่าย และบรรเทาเหตุฉุกเฉินและความจำเป็นเร่งด่วน อีกทั้งเพื่อให้ท้องถิ่นมีขีดความสามารถในการจัดระบบและบริหารจัดการกองทุนของตนเอง เพื่อสร้างศักยภาพในการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองสู่การพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน อีกทั้งเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากของประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต

จากความพร้อมของหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่ได้จัดตั้งกองทุนแล้วเสร็จ และได้รับการอนุมัติให้ตั้งกองทุนรับการจัดสรรโอนเงินเข้ากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแล้ว หรือชุมชนที่ยังไม่ได้รับการอนุมัติก็ตาม การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพและพัฒนากองทุนไปสู่ความเข้มแข็งด้านสังคมและเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน เป็นภารกิจที่ต้องมีการดำเนินการ สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ จึงเห็นสมควรให้มีการสนับสนุนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยให้ทุนการศึกษาแก่บัณฑิตเพื่อการศึกษาหลักสูตรการจัดการและการประเมินโครงการ โดยให้นักศึกษาเข้าปฏิบัติงานจริงในหมู่บ้านและชุมชนเมือง

เพื่อจะทราบว่า โครงการกองทุนหมู่บ้านของแต่ละท้องถิ่นบรรลุวัตถุประสงค์ ตามเจตนารมณ์ข้างต้นมากน้อยเพียงใด จึงสมควรมีการประเมินกองทุนหมู่บ้าน โดยนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต ที่เข้ามาประจำอยู่ในหมู่บ้านนั้นๆ และเขียนเรียบเรียงรายงานการประเมินในรูปของ “ สารนิพนธ์ ” (Substantive Report) เพื่อแสดงให้เห็นความสำเร็จตลอดจนจุดอ่อนที่ควรปรับปรุงของแต่ละท้องถิ่น และเพื่อเป็นการพัฒนาความรู้ความสามารถของนักศึกษาในด้านการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

2. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

1. เพื่อทราบว่ากระบวนการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติบรรลุเป้าหมายมากน้อยเพียงใด
  - 1.1 ท้องถิ่นชุมชนมีกองทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้หรือสวัสดิภาพของสมาชิก
  - 1.2 ท้องถิ่นชุมชนมีความสามารถในการบริหารจัดการกองทุน
  - 1.3 ท้องถิ่นชุมชนมีกระบวนการพึ่งพาตนเอง โดยการเรียนรู้และคิดริเริ่ม เพื่อแก้ปัญหาของตนเอง มีการสร้างศักยภาพของตนเอง และมีการสร้างเศรษฐกิจแบบพอเพียง
  - 1.4 เศรษฐกิจระดับฐานรากของประเทศได้รับการกระตุ้น และมีภูมิคุ้มกันกับสังคมที่มีภูมิคุ้มกัน
  - 1.5 ประชาชนในท้องถิ่นมีศักยภาพ และความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคม
2. เพื่อทราบว่าปัจจัยด้านบวกและปัจจัยด้านลบ ที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุเป้าหมายดังกล่าว มีอะไรบ้าง
3. เพื่อการเรียนรู้ซึ่งมีความเชื่อมโยงระหว่างกันภายในชุมชนท้องถิ่นระดับหมู่บ้าน ระดับตำบล และระดับประเทศ
4. เพื่อให้ได้ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชนพื้นที่เป้าหมายและเพื่อทราบข้อมูลระดับความเข้มแข็งของชุมชนตามตัวชี้วัดที่ทางกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกำหนด

3. กรอบความคิดทฤษฎี

กรอบความคิดทฤษฎี หรือต้นแบบทางความคิดที่ผู้เขียนสารนิพนธ์ ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองครั้งนี้ ได้แก่ ต้นแบบทางความคิดเชิงระบบที่เรียกว่า “ซีพีพีโมเดล” ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ประกาศนียบัตรการจัดการและประเมินโครงการ โดยที่อักษรมีความหมายดังนี้

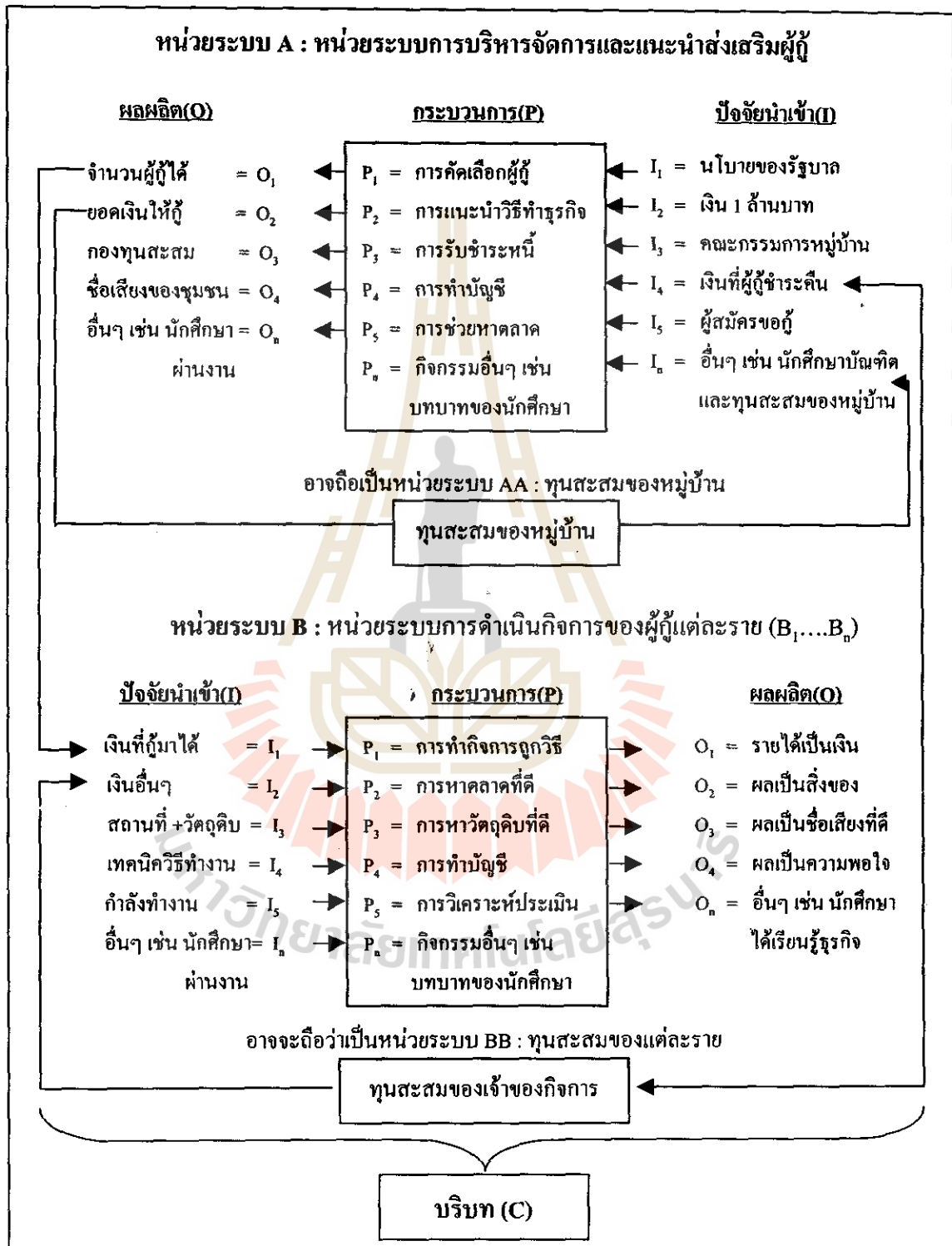
C ย่อมาจาก Context คือ บริบทของหน่วยระบบ

I ย่อมาจาก Input คือ ปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ

P ย่อมาจาก Process คือ กระบวนการของหน่วยระบบ

P ย่อมาจาก Product คือ ผลผลิตของหน่วยระบบ

แผนภาพข้างล่างนี้ แสดงองค์ประกอบภายในของกองทุนหมู่บ้านในรูปแบบของ “ซัพพลายเชน” ซึ่งมีส่วนประกอบดังนี้

แผนภูมิที่ 1 ระบบการทำงานของโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

จากแผนภูมิที่ 1 นี้แสดงภาพโดยรวมของการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและผู้กู้ จึงประกอบด้วย 2 ส่วน

ส่วนที่ 1 เป็นหน่วยระบบ A ได้แก่ หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำ ส่งเสริมผู้กู้โดยมีหน่วยระบบสะสมทุนเป็นหน่วยระบบพ่วง คือ หน่วยระบบ AA

ส่วนที่ 2 เป็นหน่วยระบบ B ได้แก่ หน่วยระบบการดำเนินกิจการของผู้กู้แต่ละราย โดยมีหน่วยระบบสะสมทุนเป็นหน่วยระบบพ่วง คือ หน่วยระบบ BB

สำหรับหน่วยระบบ A มีปัจจัยนำเข้า ได้แก่ I ตามรายการต่าง ๆ ดังปรากฏในแผนภูมิ มีกระบวนการทำงาน ได้แก่ P ตามรายการต่าง ๆ ดังปรากฏในแผนภูมิ และมีผลผลิต ได้แก่ ตามรายการต่าง ๆ ดังปรากฏในแผนภูมิ

หน่วยระบบ B คล้ายกันกับหน่วยระบบ A คือ เป็นหน่วยระบบของผู้กู้แต่ละคน มีปัจจัยนำเข้า ได้แก่ I ที่จะนำมาประกอบกิจการของผู้กู้แต่ละราย มี P คือ กระบวนการทำอาชีพตามรายการและมี O ได้แก่ ผลผลิตตามรายการ

ความเชื่อมโยงที่สำคัญของหน่วยระบบ A และ B คือ หน่วยระบบกองทุนเป็นผู้ให้กู้แก่หน่วยระบบ B และอาจจะช่วยหาตลาดจำหน่ายสินค้าบางอย่าง ตลอดจนช่วยหาวิธีแนะนำดำเนินกิจการให้ได้ผลดี ส่วนหน่วยระบบ B เมื่อดำเนินการได้ผลดี ส่งคืนเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยให้กับหน่วยระบบ A

บริบท (C) ในที่นี้หมายถึงบริบทของหน่วยระบบ A และ B เช่นสภาพภูมิประเทศและประชากรของชุมชน ตลอดจนสภาพเศรษฐกิจโดยทั่วไปของประเทศและนโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับกองทุนดังกล่าว

4. วิธีการดำเนินการ

การดำเนินการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาให้เข้าใจเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ขั้นที่ 2 ศึกษาสภาพการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านในชุมชนท้องถิ่น ที่ผู้ทำสารนิพนธ์ปฏิบัติงาน

ขั้นที่ 3 ใช้ชีพชีโมเดล วิเคราะห์กองทุนหมู่บ้านและกำหนดตัวบ่งชี้ ตลอดจนตัวแปรที่จะทำการเก็บข้อมูล

ขั้นที่ 4 เก็บรวบรวมข้อมูล โดยอาศัยข้อมูลบางส่วนจากแบบ บร. บางส่วนทำการเก็บข้อมูลเพิ่มเติม

ขั้นที่ 5 ประมวลสังเคราะห์ข้อมูลตามประเด็นที่จะต้องเขียนในบทที่ 3 และบทที่ 4 ขั้นที่ 6 ลงมือเขียน บทที่ 1 , 2 , 3 , 4 , 5 บรรณานุกรม และภาคผนวกจนสมบูรณ์ตามแนวทางที่มีคำอธิบายในชุดสารนิพนธ์ ในโครงร่าง ที่เป็นชุดภาคผนวก

5. ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมินโครงการ

ผลการศึกษาครั้งนี้จะได้รับประโยชน์ดังนี้

1. ได้ทราบและมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานและกระบวนการจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
2. ได้ทราบและมีความรู้ความเข้าใจในปัจจัยต่าง ๆ ที่เป็นอุปสรรคและสนับสนุนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
3. ได้ตัวชี้วัด ความเข้มแข็งของการบริหารการพัฒนาเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง และแนวทางวัดความสำเร็จในโครงการพัฒนาต่าง ๆ ระดับหมู่บ้านและชุมชนเมือง
4. ผู้ศึกษา ได้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการศึกษาที่มีระเบียบวิธีที่เป็นวิทยาศาสตร์ อันจะนำไปสู่การคิดวิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ อย่างเป็นระบบได้

บทที่ 2

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

ความนำ

หลักวิชาการต่าง ๆ ที่ปรากฏในบทนี้ เป็นหลักวิชาการที่ผู้ทำสารนิพนธ์ ได้ประมวลจากแนวคิดหรือทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและข้อมูลอื่นๆ เพื่อแสดงว่าหลักวิชาด้านเนื้อหาสาระและหลักวิชาด้านเทคนิค วิธีการประเมิน ที่นำมาใช้ในการประเมินครั้งนี้มีความถูกต้องและมีความสมเหตุสมผลในทางวิชาการ หลักวิชาการด้านเนื้อหาสาระและประเด็นเทคนิคการประเมิน ดังกล่าวมี 9 ด้าน ได้แก่

1. นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ
2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ. ศ. 2544
3. แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
4. แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้าน
5. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
6. การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
7. หลักการประเมิน โครงการ รูปแบบการประเมินแบบชีพฟ์โมเดล
8. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
9. เอกสารหลักวิชาการต่างๆ

1. นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์ และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

1.1 นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นนโยบายของรัฐบาลซึ่งมี พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี เพื่อเป็นการเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมืองในด้านการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่ม และการแก้ไขปัญหาและเสริมสร้างศักยภาพทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยรัฐบาลจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กองทุนละ 1 ล้านบาท เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนในการลงทุนสร้างอาชีพเสริม และรายได้ให้แก่ประชาชนในชุมชนและวิสาหกิจขนาดเล็ก พร้อมเสริมสร้างและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบบริหารจัดการเงินกองทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองกันเอง

โดยรัฐบาลจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกองทุนละ1 ล้านบาทพร้อมเสริมสร้างและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบบริหารจัดการเงินกองทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองกันเอง เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนสร้างอาชีพเสริมและรายได้แก่ประชาชนในท้องถิ่น

หลักการสำคัญของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

นโยบายดังกล่าวจะประสบความสำเร็จได้ควรประกอบด้วยหลักสำคัญ 4 ประการ คือ

1. ความพร้อมของหมู่บ้านและชุมชนเมืองทั้งความพร้อมของคนและครัวเรือน การควบคุมดูแลกันเองในหมู่บ้านและชุมชนเมือง ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการกองทุน สังคมของหมู่บ้านและชุมชนเมืองเอง
2. การบริหารจัดการเงินกองทุนหมุนเวียนของหมู่บ้าน ทั้งในส่วนของเงินอุดหนุนจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ กับกองทุนทางสังคมของชุมชน และกองทุนที่หน่วยงานทางราชการจัดตั้งขึ้น เพื่อให้กองทุนดังกล่าวมีการบริหารจัดการที่สอดคล้องและเกื้อกูลกัน
3. การปฏิรูประบบราชการแผ่นดิน ตามแนวทางในหมู่บ้านชุมชนเมืองเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา การพัฒนาเป็นของหมู่บ้านและชุมชนเมืองโดยส่วนราชการเป็นผู้สนับสนุนในด้านการจัดการกองทุน
4. การติดตามและการประเมินผลโดยมีตัวชี้วัดประสิทธิภาพของกองทุน ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการพึ่งพาตนเอง เพื่อความโปร่งใสและประสิทธิภาพ

1.2 วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีดังนี้

1. เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองสำหรับการลงทุน เพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้หรือเพิ่มรายได้ การลดรายจ่าย การบรรเทาเหตุฉุกเฉินและจำเป็นเร่งด่วน และสำหรับการนำไปสู่การสร้างกองทุนสวัสดิภาพที่ดีแก่ประชาชนในหมู่บ้าน หรือชุมชน
2. ส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบและบริหารจัดการเงินของตนเอง
3. เสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในด้านการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่ม เพื่อการแก้ไขปัญหาและเสริมสร้างศักยภาพ และส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในหมู่บ้านและชุมชนเมือง
4. กระตุ้นเศรษฐกิจในระดับฐานรากของประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต
5. เสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งทั้งทางเศรษฐกิจ และสังคมของประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

1.3 ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ มีระเบียบที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544

2. ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544

ในการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้ ผู้ทำสารนิพนธ์จะใช้แนวทางนโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์และระเบียบกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติดังกล่าว เป็นหลักในการดำเนินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองด้วย

2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 ประกอบด้วย 2 หมวด ดังนี้

หมวด 1 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ข้อ 6 ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ” โดยมีชื่อย่อ กทบ. ประกอบด้วยนายกรัฐมนตรี หรือรองนายกรัฐมนตรี ที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธาน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เป็นรองประธานคนที่หนึ่ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเป็นรองประธานคนที่สอง รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ที่นายกรัฐมนตรีมอบหมาย เป็นรองประธานคนที่สาม ผู้อำนวยการสำนักงานประมาณ เลขานุการคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงพาณิชย์ ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม ปลัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม เลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ผู้อำนวยการธนาคารออมสิน ผู้จัดการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้ง จำนวนไม่เกิน 10 คน เป็นกรรมการเลขานุการนายกรัฐมนตรี เป็นกรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการอาจแต่งตั้งกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ จำนวนไม่เกิน 3 คน ให้มีที่ปรึกษาคณะกรรมการ ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งโดยคำแนะนำของคณะกรรมการจำนวนอย่างน้อย 3 คน แต่ไม่เกิน 7 คน

ข้อ 7 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละ 2 ปี และอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระหรือในกรณีที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้นในระหว่างที่กรรมการซึ่งแต่งตั้งไว้แล้ว ยังวาระอยู่ในตำแหน่ง ให้ผู้ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทนหรือเป็นกรรมการเพิ่มขึ้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งแต่งตั้งไว้แล้ว

เมื่อครบกำหนดวาระตามวรรคหนึ่ง หากยังไม่มีกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้น ปฏิบัติตามหน้าที่ต่อไปจนกว่ากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

ข้อ 8 นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามข้อ 2 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อตาย ลาออก เป็นบุคคลล้มละลาย คณะรัฐมนตรีมีมติให้พ้นจากตำแหน่ง เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก

ข้อ 9 การประชุมของคณะกรรมการ ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมคราวใด ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการผู้มีอาวุโสตามลำดับ เป็นประธานในกลุ่มที่ประชุม ถ้าไม่มีรองประธานกรรมการมาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่ง เป็นเสียงชี้ขาด

ข้อ 10 คณะกรรมการมีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

1. กำหนดนโยบาย การจัดตั้ง และแนวทางการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองและกองทุน
2. กำหนดแผนการจัดหาเงินทุนกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง และแผนการจัดสรรให้แก่กองทุน
3. จัดทำร่างกฎหมายเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ เสนอต่อคณะรัฐมนตรี
4. กำหนดแผนงาน และอกระเบียบ ข้อบังคับและประกาศในการจัดตั้ง และแนวทางการบริหารงานกองทุน
5. ออกระเบียบเกี่ยวกับการรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน จัดหา และจัดสรรผลประโยชน์ของกองทุน

6. ออกระเบียบเกี่ยวกับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และการบริหารกองทุน
7. แต่งตั้งคณะกรรมการ คณะทำงาน เพื่อดำเนินการตามระเบียบนี้
8. ออกระเบียบ คำสั่ง และประกาศอื่นๆ เพื่อดำเนินการตามระเบียบนี้
9. เพื่อประโยชน์ในการบริหารงานของสำนักงาน อาจจะมีคำสั่งให้ข้าราชการหรือลูกจ้างของส่วนราชการ หรือคณะกรรมการอาจขอให้คณะรัฐมนตรีมีมติให้พนักงาน หรือลูกจ้างของรัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐไปช่วยปฏิบัติเป็นเจ้าหน้าที่ของสำนักงานได้ โดยถือว่าเป็นการปฏิบัติราชการหรือปฏิบัติงานตามปกติ โดยจะให้ไปปฏิบัติงานเต็มเวลา บางเวลา หรือนอกเวลาก็ได้ อีกทั้งอาจกำหนดค่าตอบแทนให้แก่ผู้ไปช่วยปฏิบัติงานได้อีกด้วยก็ได้
10. รายงานผลการดำเนินงาน ปัญหาและอุปสรรค รวมทั้งฐานะการเงินของกองทุน ให้คณะรัฐมนตรีทราบอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง
11. ปฏิบัติหน้าที่อื่น หรือตามที่กฎหมายอื่นบัญญัติให้เป็อำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการหรือตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

ข้อ 11 การประชุมของคณะกรรมการให้นำข้อ 9 มาใช้กับการประชุมและวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมอนุกรรมการ โดยอนุโลม

ข้อ 12 ให้กรรมการที่ปรึกษา และคณะกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งตามระเบียบนี้ได้เบี่ยงประชุมค่าตอบแทนตามอัตราที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาเบี่ยงประชุมและค่าตอบแทนที่ปรึกษาซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้ง พ.ศ. 2523 และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยเบิกจ่ายจากสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

หมวดที่ 2 สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ข้อ 13 ให้มีสำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

ข้อ 14 สำนักงานมีอำนาจ หน้าที่ดังนี้

1. ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการ
2. ปฏิบัติงานธุรการของคณะกรรมการ ที่ปรึกษาคณะกรรมการและอนุกรรมการ
3. ศึกษารวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของคณะกรรมการและของกองทุน
4. ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้ทราบถึงการจัดตั้ง นโยบาย และแนวทางการบริหารกองทุน

5. ดำเนินการและประสานงานกับส่วนราชการและองค์กรต่างๆที่เกี่ยวข้องเพื่อเตรียมความพร้อมในการจัดตั้งกองทุน และแนวทางการบริหารกองทุน
6. จัดให้มีหรือสนับสนุนให้มีการประชุมชี้แจงและฝึกอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานกองทุน
7. พิจารณาเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการในการพิจารณาแผนการบริหาร และจัดการกองทุน
8. ให้การสนับสนุน ปรึกษาหารือและข้อเสนอแนะแก่คณะกรรมการเกี่ยวกับนโยบาย ระเบียบ หลักเกณฑ์ การดำเนินงานกองทุน
9. ดำเนินการหรือมอบหมายให้หน่วยงานอื่นๆ ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง กับกองทุน และรายงานผลต่อคณะกรรมการดำเนินงานในส่วนการบริหารกองทุน
10. รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีของสำนักงานเสนอต่อคณะกรรมการ
11. ดำเนินการอื่นๆใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

3. แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีส่วนสำคัญในการประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองต่างๆ เนื่องจากกระบวนการเลือกคณะกรรมการกองทุน จะต้องเป็นไปตามข้อที่ 41 ของระเบียบคณะกรรมการว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 กล่าวว่

1. จะต้องมีการเวียนสามในสี่ของครัวเรือนทั้งหมดเข้าร่วมประชุม
2. การเลือกคณะกรรมการหมู่บ้านและชุมชนเมือง จะต้องเป็นไปตาม ข้อ 17 ของระเบียบคณะกรรมการว่าด้วย การจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 ดังนี้

กรรมการกองทุนต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังนี้

1. เป็นผู้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านและอาศัยอยู่ในหมู่บ้านติดต่อกันเป็นระยะเวลา ไม่น้อยกว่าสองปี ก่อนวันที่ได้รับคัดเลือกเป็นคณะกรรมการกองทุน
2. เป็นผู้บรรลุนิติภาวะโดยมีอายุยี่สิบปีบริบูรณ์
3. ปฏิบัติตนอยู่ในหลักศาสนา มีความรับผิดชอบ เสียสละ มีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชน ไม่ติดการพนัน ไม่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด และไม่มีประวัติเสียทางการเงินตลอดจนยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตย
4. ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย คนไร้ความสามารถ หรือเสมือนไร้ความสามารถ

5. ไม่เคยได้รับโทษจำคุก โดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท
6. ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ามีความผิดแต่รอการกำหนดโทษ หรือรอการลงโทษในความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ ยกเว้นความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์และความผิดฐานบุกรุก
7. ไม่เคยถูกให้ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ องค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ เพราะทุจริตต่อหน้าที่หรือสร้างความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ราชการ องค์การ หรือหน่วยงานที่สังกัด
8. ไม่เป็นผู้ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งที่เสียสิทธิตามมาตรา 68 วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540
9. ไม่เป็นผู้ที่เคยพ้นจากตำแหน่งคณะกรรมการกองทุนตามข้อ 20 (3) และ(4)

4. แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

การขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองนั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ได้ประเมินความพร้อมในด้านต่างๆ ของหมู่บ้านและชุมชนเมืองตามสภาพความเป็นจริง สำหรับหมู่บ้านและชุมชนเมืองจะต้องมีความพร้อมในด้านต่างๆ ดังนี้

1. การคัดเลือกคณะกรรมการกองทุน
2. คุณสมบัติคณะกรรมการกองทุน
3. ความรู้ ประสบการณ์ และความมั่นใจการบริหารกองทุนของคณะกรรมการกองทุน
3. ระเบียบ ข้อบังคับในการดำเนินการกองทุน
4. การมีส่วนร่วมของชาวบ้าน หรือสมาชิกในการจัดการกองทุน
5. การปฏิบัติของสมาชิกตามระเบียบ และข้อบังคับของกองทุน
6. การเปิดบัญชีเงินฝากของกองทุน

5. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ระเบียบข้อบังคับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน หนองกระทุ่ม มีดังต่อไปนี้

1. ที่ตั้ง หมู่ที่ 4 บ้านหนองกระทุ่ม ต.วังโรงใหญ่ อ.สีคิ้ว จ.นครราชสีมา
2. วัตถุประสงค์ เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนให้แก่สมาชิก เพื่อส่งเสริมการออมทรัพย์ ด้วยวิธีการถือหุ้น เพื่อให้บริการเงินกู้แก่สมาชิก เพื่อพัฒนาจิตใจสมาชิกให้เป็นคนดี

มีคุณธรรม 4 ประการคือ

- 1) เป็นคนมีความซื่อสัตย์
- 2) เป็นคนไม่เห็นแก่ตัว
- 3) เป็นคนไม่มัวเมาในสิ่งอบายมุข
- 4) เป็นคนรู้จักสามัคคี

เพื่อพัฒนาสมาชิกให้เป็นคนดีมีคุณธรรม 4 ประการ คือ

- 1) เป็นคนเก่งเรียน
  - 2) เป็นคนเก่งคิด
  - 3) เป็นคนเก่งงาน
  - 4) เป็นคนเก่งคน
3. แหล่งที่มาของกองทุน ประกอบด้วยเงินและทรัพย์สิน ดังนี้ เงินที่ได้รับจัดสรรจากคณะกรรมการ เงินกู้ยืม ดอกผลหรือผลประโยชน์ใดๆ ที่เกิดจากเงินกองทุน ค่าธรรมเนียมแรกเข้า เงินค่าหุ้น
4. คุณสมบัติของสมาชิก
- 1) เป็นผู้พำนักหรือพักอาศัยในหมู่บ้าน หนองกระทุ่ม เป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 1 ปี ก่อนการจัดตั้งกองทุน (ตามหลักฐานทะเบียนบ้าน)
  - 2) เป็นผู้มีนิสัยอันดีงาม มีความรู้ ความเข้าใจ เห็นชอบด้วยหลักการของกองทุน และสนใจที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของกองทุน
  - 3) เป็นผู้พร้อมที่จะปฏิบัติตามระเบียบกองทุน
  - 4) เป็นผู้ที่คณะกรรมการกองทุน ได้มีมติเห็นชอบให้เขาเป็นสมาชิก
  - 5) เป็นผู้ออกตนเสียสละ และเห็นแก่ประโยชน์ของกองทุนเป็นสำคัญ
  - 6) มีเงินฝากตั้งจะและถือหุ้น อย่างน้อย 1 หุ้น แต่ต้องไม่เกิน 1 ใน 5 ของจำนวนหุ้นทั้งหมดที่มีอยู่ในกองทุน
5. การสมัครเข้าเป็นสมาชิก
- 1) ยื่นคำขอสมัครเป็นสมาชิกกองทุนได้ที่คณะกรรมการกองทุน
  - 2) ผู้ที่มีคุณสมบัติตามข้อ 4 สามารถยื่นความจำนงหรือสมัครเป็นสมาชิกกองทุนได้เดือนละ 1 ครั้ง โดยสามารถสมัครเป็นสมาชิกได้ในลักษณะปัจเจกบุคคล และกลุ่มหรือองค์กรชุมชนแล้วแต่ความสมัครใจของผู้สมัครเป็นสมาชิก
  - 3) คณะกรรมการกองทุนเป็นผู้พิจารณาว่า จะรับบุคคลหนึ่งบุคคลใดเข้าเป็นสมาชิกโดยชอบธรรม

6. การฟื้นฟูสภาพจากการเป็นสมาชิก

- 1) ดาย
- 2) ลาออก และได้รับอนุมัติให้ลาออกจากคณะกรรมการกองทุน
- 3) วิกลจริต จิตฟั่นเฟือน หรือถูกศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ
- 4) ที่ประชุมใหญ่ สมาชิกมีมติให้ออกด้วยคะแนนเสียง 2 ใน 3 ของผู้เข้าร่วมประชุม
- 5) จงใจฝ่าฝืนระเบียบของกองทุน หรือแสดงตนเป็นปรปักษ์ หรือไม่ให้ความช่วยเหลือ หรือไม่ให้ความร่วมมือกับกองทุน ไม่ว่าด้วยประการใด
- 6) จงใจปิดบังความจริงอันควรแจ้งให้ทราบในใบสมัครสมาชิก
- 7) นำทรัพย์สินของกองทุนไปใช้ ผิดวัตถุประสงค์ที่ได้รับอนุมัติไว้
- 8) มีลักษณะหรือคุณสมบัติ ไม่ตรงข้อ 4

6. การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

การพิจารณาเงินกู้ให้กับผู้กู้นั้น คณะกรรมการจะต้องดำเนินการตามหมวด 7 ว่าด้วยการกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ซึ่งมีสาระสำคัญ ดังนี้

1. สมาชิกตามข้อ 5 ที่ประสงค์จะขอเงินจากกองทุนต้องจัดทำคำขอกู้ โดยระบุวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมเงินอย่างชัดเจน โดยให้ยื่นคำขอกู้ดังกล่าวต่อคณะกรรมการกองทุนให้คณะกรรมการกองทุนพิจารณาเงินกู้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กองทุนกำหนด

2. คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจในการอนุมัติเงินกู้รายหนึ่งไม่เกินจำนวนสองหมื่นบาท

ในกรณีที่คณะกรรมการกองทุนมีมติเห็นควรอนุมัติเงินกู้รายใดเกินกว่าจำนวนที่กำหนดไว้ตามวรรคหนึ่งให้คณะกรรมการกองทุนเรียกประชุมสมาชิก เพื่อให้สมาชิกพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดต่อไป แต่ทั้งนี้การอนุมัติเงินกู้รายหนึ่งต้องไม่เกินจำนวนห้าหมื่นบาท

การอนุมัติเงินกู้ฉุกเฉิน ให้คณะกรรมการกองทุนพิจารณาตามความเหมาะสมและจำเป็น

3. ในกรณีที่คณะกรรมการกองทุนมีมติอนุมัติเงินกู้ยืมตามคำขอทั้งหมดหรือบางส่วน ให้บันทึกความเห็นในแบบคำขอกู้ยืมเงิน พร้อมทั้งส่งสำเนาแบบคำขอกู้ยืมเงินตลอดจนเงื่อนไข และรายละเอียดในการอนุมัติเงินกู้ แจ้งให้ผู้ขอกู้และธนาคารรับทราบ โดยเร็ว

ให้คณะกรรมการกองทุนแต่งตั้งผู้แทนกรรมการกองทุนอย่างน้อยสองคน เป็นผู้แทนคณะกรรมการกองทุนในการทำสัญญากู้ยืมเงินกับผู้ขอกู้ที่ได้รับอนุมัติเงินกู้

ให้ผู้ขอกู้ที่ได้รับอนุมัติเงินกู้ เปิดบัญชีออมทรัพย์กับธนาคาร และแจ้งหมายเลขบัญชีออมทรัพย์ให้คณะกรรมการกองทุนรับทราบโดยเร็ว

การโอนเงินเข้าบัญชีผู้กู้ตามวรรคสอง ธนาคารจะเป็นผู้ทำหน้าที่โอนเงินเข้าบัญชีผู้กู้ที่ผ่านการพิจารณาอนุมัติจากคณะกรรมการกองทุน ตามคำสั่งและเงื่อนไขของคณะกรรมการกองทุน

4. คณะกรรมการกองทุนอาจเรียกหลักประกันเงินกู้ไม่ว่าจะเป็นบุคคลหรือทรัพย์สินตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กองทุนกำหนด

5. ให้คณะกรรมการกองทุนกำหนดอัตราดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนเงินฝากและเงินกู้เป็นอัตราที่แน่นอนตามความเห็นชอบจากที่ประชุมสมาชิก โดยคำนึงถึงจรรยาบรรณ และสภาพเศรษฐกิจและสังคมในหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นหลัก และปิดประกาศอัตราดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนดังกล่าวอย่างเปิดเผย

6. การกำหนดระยะเวลาชำระคืนเงินกู้ให้คณะกรรมการกองทุนพิจารณาความเหมาะสมแห่งสัญญาเงินกู้แต่ละราย การชำระคืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนให้ผู้กู้ชำระให้แล้วเสร็จภายในกำหนดระยะเวลาไม่เกินหนึ่งปีนับแต่วันที่ทำสัญญา

การชำระคืนเงินกู้หรือเงินลงทุนทุกประเภท ผู้กู้หรือผู้ที่นำเงินไปลงทุนจะต้องนำเงินไปส่งคืน ธนาคาร และนำหลักฐานการส่งชำระคืนเงินกู้หรือเงินลงทุนไปมอบให้คณะกรรมการกองทุนเพื่อเป็นหลักฐานในการจัดทำบัญชีหรือดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง

7. ในกรณีที่ผู้กู้ผิดสัญญาไม่ชำระคืนเงินต้นเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในสัญญากู้ยืมเงิน ให้ผู้กู้เสียเบี้ยปรับตามจำนวนที่ระเบียบหรือข้อบังคับที่กองทุนกำหนดไว้อย่างแน่นอนสำหรับจำนวนที่ขาดหรือค้างชำระ เว้นแต่ผู้กู้ได้รับอนุญาตให้ผ่อนผันการชำระหนี้

คณะกรรมการกองทุนอาจพิจารณายกเลิกหรือปรับลดเบี้ยปรับให้แก่ผู้กู้อย่างใดรายหนึ่งก็ได้เมื่อมีเหตุผลอันควร และด้วยความเห็นชอบจากที่ประชุมสมาชิกด้วยเสียงเกินกึ่งหนึ่ง หรือดำเนินการอื่นๆ ตามระเบียบที่กองทุนกำหนด

8. ในกรณีที่ผู้กู้มิได้ดำเนินการตามวัตถุประสงค์ในการขอกู้ยืมเงินหรือเมื่อมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้กู้นำเงินไปใช้ในกรอบวัตถุประสงค์โดยปราศจากเหตุผลอันสมควร ให้คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจยกเลิกสัญญาและเรียกคืนเงินกู้พร้อมดอกเบี้ย หรือค่าตอบแทนที่ค้างชำระคืนเต็มจำนวนได้ทันที

ให้คณะกรรมการกองทุนเรียกประชุมสมาชิกเพื่อลงมติให้ผู้กู้ซึ่งนำเงินกู้ไปใช้ในกรอบวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในคำขอกู้ยืมเงินพ้นจากสมาชิกภาพในระยะเวลาสามสิบวันหลังจากวันยกเลิกสัญญา

สมาชิกซึ่งที่ประชุมมีมติให้พ้นจากสมาชิกภาพตามวรรคสอง ห้ามมิให้สมัครเข้าเป็นสมาชิกของกองทุนเป็นระยะเวลาสองปี

กรณีกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง บ้านหนองกระทุ่ม มีเกณฑ์สำหรับการพิจารณาเงินกู้ ดังนี้

1. ประเภทการกู้ยืมเงิน สมาชิกสามารถยื่นขอกู้เงินต่อคณะกรรมการกองทุนเพื่อนำไปใช้จ่ายในกิจกรรมดังต่อไปนี้

- 1) การพัฒนาอาชีพ
- 2) การสร้างงาน
- 3) การสร้างหรือเพิ่มรายได้
- 4) ลดรายจ่าย
- 5) บรรเทาเหตุฉุกเฉินและจำเป็นเร่งด่วน

2. การอนุมัติเงินกู้ของสมาชิกที่ประสงค์จะขอกู้เงินจะต้องจัดทำโครงการเพื่อขอกู้เงินจากคณะกรรมการกองทุน โดยระบุวัตถุประสงค์ประสงค์ในการกู้ยืมเงินอย่างชัดเจน

3. ลักษณะโครงการ สมาชิกสามารถยื่นขอกู้เงินตามข้อ 1. ต้องมีลักษณะหรือคุณสมบัติคือ เป็นโครงการที่ต้องสามารถดำเนินงานได้จริง มีความเป็นไปได้ทางการตลาด และสามารถเห็นได้ชัดเจนว่ามีความคุ้มค่าต่อการลงทุน

4. วงเงินกู้ เงินกู้ตามข้อ 1. ให้สมาชิกรายหนึ่งกู้ได้ในวงเงินไม่เกิน 20,000 บาท ในกรณีที่คณะกรรมการกองทุนมีมติเห็นสมควรอนุมัติเงินกู้รายใดเกินกว่า 20,000 บาทคณะกรรมการกองทุนจะเรียกสมาชิก เพื่อให้สมาชิกพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาด แต่ทั้งนี้การอนุมัติเงินกู้รายหนึ่งต้องไม่เกิน 50,000 บาท

5. การดำเนินการตามโครงการที่ขอกู้และจัดทำรายงาน สมาชิกจะต้องดำเนินโครงการที่ขอกู้ให้สำเร็จเป็นไปตามวัตถุประสงค์ และจัดทำรายงานความก้าวหน้าตามแบบรายงาน ที่คณะกรรมการกองทุนกำหนด

6. การทำสัญญา เงินกู้ทุกประเภทต้องมีการทำสัญญาไว้กับคณะกรรมการกองทุนตามแบบและเงื่อนไขที่กำหนด

7. หลักประกันเงินกู้ มีข้อกำหนดดังนี้

- 1) เงินกู้ตามข้อ 1. (1) (2) (3) (4) ต้องใช้สมาชิกของกองทุน จำนวน 2 คนเป็นผู้ค้ำประกันสำหรับเงินกู้ตามข้อ 1. (5) ให้สัญญาเพียงอย่างเดียว
- 2) ผู้ค้ำประกันคนหนึ่งๆ จะค้ำประกันผู้กู้ได้ไม่เกิน 2 คน

8. การชำระคืนเงินกู้ เงินกู้ตามข้อ 1. (1) (2) (3) (4) ให้ผู้กู้ส่งคืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยภายในหนึ่งปี เงินกู้ตามข้อ 1. (5) ให้ผู้กู้ส่งคืนเงินกู้ตามจำนวนพร้อมดอกเบี้ยภายในระยะเวลาไม่เกิน 100 วัน

9. อัตราดอกเบี้ย อัตราดอกเบี้ยคิดร้อยละ 3 บาทต่อปี

7. หลักการประเมินโครงการแบบชีพฟ์โมเดล

1. รูปแบบการประเมินแบบชีพฟ์โมเดล

จำเนียร สุขหลาย และคณะ ได้สรุป “รูปแบบการประเมินแบบ ชีพฟ์โมเดล “ ในหนังสือรวมบทความทางการประเมินโครงการ (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, (บรรณาธิการ) , 2544)

การประเมินตามรูปแบบชีพฟ์ (CIPP) สิ่งที่ต้องการประเมินจะมีทั้งสภาวะแวดล้อม ปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการ และผลผลิต หรือนักประเมินบางคนอาจต้องการประเมินผลกระทบ ซึ่งจะกำหนดได้ทั้งผลกระทบทางเศรษฐกิจ ผลกระทบทางสังคม ผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม การกำหนดสิ่งที่ต้องการวัดที่ชัดเจนจะมีผลอย่างยิ่งในการเข้าสู่กระบวนการวัด ทั้งการสร้างเครื่องมือการออกแบบในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การประเมินแบบชีพฟ์ เป็นกระบวนการของการระบุหรือกำหนดข้อมูลที่ต้องการรวมทั้งการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล และนำข้อมูลมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ให้เกิดการสนเทศที่มีประโยชน์ เพื่อนำเสนอสำหรับใช้เป็นทางเลือกในการตัดสินใจ โดยมีแนวคิดพื้นฐาน คือ

ขั้นตอนที่ 1 กำหนด หรือระบุข้อมูลที่ต้องการ

ขั้นตอนที่ 2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนที่ 3 วิเคราะห์และจัดการสารสนเทศ เพื่อนำเสนอผู้บริหาร

2. รูปแบบการประเมินแบบชีพฟ์โมเดล (เขาวดี ราชชัยกุลวิบูลย์ศรี ,2542)

ได้กำหนดประเด็นที่ประเมินแยกเป็น 4 ประเภท ซึ่งเป็นที่มาของการกำหนดชื่อของรูปแบบการประเมิน ว่า รูปแบบการประเมินแบบชีพฟ์ (CIPP MODEL) ที่มาจากอักษรภาษาอังกฤษตัวแรกของประเด็นที่จะประเมิน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1) การประเมินสภาวะแวดล้อมเป็นการประเมินก่อนการดำเนินการโครงการ เพื่อพิจารณาหลักการและเหตุผล ความจำเป็นที่ต้องดำเนินโครงการ ประเด็นปัญหา และความเหมาะสมของเป้าหมายโครงการ

- 2) การประเมินปัจจัยเบื้องต้นเป็นการประเมินเพื่อพิจารณาความเหมาะสมของความพร้อมเพียงของทรัพยากร อาทิ จำนวนคน งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์รวมทั้งเทคโนโลยีและแผนการของการดำเนินการ โครงการ
- 3) การประเมินกระบวนการ เป็นการประเมินเพื่อหาข้อบกพร่องของการดำเนินการที่จะใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนา แก้ไขปรับปรุง ให้การดำเนินการช่วงต่อไปมีประสิทธิภาพขึ้น โดยมีการบันทึกไว้เป็นหลักฐานทุกขั้นตอน
- 4) การประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้น เป็นการประเมินเพื่อเปรียบเทียบผลผลิตที่เกิดขึ้นกับจุดประสงค์ของโครงการ รวมทั้งการพิจารณาในประเด็นของการยุบ ขยาย หรือปรับเปลี่ยนโครงการ

ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองครั้งนี้ ผู้ทำสารนิพนธ์จะใช้กรอบความคิดทฤษฎีในการประเมิน โดยใช้รูปแบบของการประเมินแบบ ชิพป์โมเดล ดังกล่าวแล้ว

8. การวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นโครงการที่มุ่งสนับสนุนการเพิ่มประสิทธิภาพบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติกองทุนแล้วเสร็จ เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง นำไปสู่ความเข้มแข็งด้านสังคมและเศรษฐกิจของชุมชนอย่างยั่งยืน โดยการจัดสรรทุนการศึกษาแก่นักศึกษาให้เข้าศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต การจัดการและการประเมินโครงการ โดยการกำหนดให้ศึกษา

เกี่ยวกับการปฏิบัติจริงในพื้นที่หมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้เป็นกิจกรรมหลักของการศึกษา

โดยเนื้อหาหลักสูตรจะมุ่งเน้นเกี่ยวกับการบริหารจัดการ การเงิน การบัญชี การจัดทำโครงการ การวิเคราะห์ การวิจัยและการประเมินผลโครงการ การออกแบบผลิตภัณฑ์และการตลาด รวมถึงการเรียนรู้ชุมชน การประเมินผลและพัฒนาชุมชนที่ใช้การวิจัยเป็นเครื่องมือ

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ

การประเมินครั้งนี้ เป็นการศึกษารายกรณีเฉพาะหมู่บ้านหนองกระทุ่ม ม. 4 ต.วังโรงใหญ่ อ. สีคิ้ว จ. นครราชสีมา โดยหมู่บ้านจะได้รูปแบบทางความคิดเชิงระบบ ที่เรียกว่า ชิพโมเดล

ซึ่งผู้ทำสารนิพนธ์ได้เข้าร่วมปฏิบัติตั้งแต่เดือน ธันวาคม พ.ศ.2544 ในโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง แนวคิดและรูปแบบการประเมินของไทเลอร์ ได้กล่าวถึงการประเมินคือ การเปรียบเทียบพฤติกรรมและได้สรุปความคิดเห็นเกี่ยวกับกรประเมินโครงการ โดยที่ตัดสินความสำเร็จของโครงการควรพิจารณาความคิดเห็นของส่วนรวม และมุ่งเน้นที่ประเมินผลสรุปมากกว่าการประเมินความก้าวหน้า

แนวคิดและรูปแบบการของครอนบาค (cronbach s conepts and model ครอนบาคได้กล่าวถึงการประเมินคือ การเรียนรวบรวมข้อมูล และใช้ข้อมูลนั้นเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการทางการศึกษาโดยนำเสนอวิธีการประเมินที่ใช้นอกการทดสอบ 4 แนวทางคือการศึกษากระบวนการวัดศักยภาพของผู้เรียน

แนวคิดและรูปแบบสเตก ได้กล่าวว่าการประเมิน คือการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลรูปแบบการประเมินมี 2 มิติ คือ มิติแนวตั้งและแนวนอน

แนวคิดและรูปแบบของไทเลอร์ ได้กล่าวว่าการตัดสินความสำเร็จของโครงการแนวคิดของอัลลิน คือ กระบวนการคัดเลือก, การประเมินผลข้อมูลและการจัดระบบสารสนเทศที่มีประโยชน์เพื่อนำเสนอข้อมูล

3.1 รูปแบบการประเมิน

รูปแบบที่ประยุกต์ใช้ในการประเมินครั้งนี้ คือชิพโมเดลตามกรอบแนวคิด

1.1 การประเมินสถานะแวดล้อม

1.2 การประเมินปัจจัย

1.3 การประเมินกระบวนการ

1.4 การประเมินผลผลิต

3.2 ประชากรและกลุ่มเป้าหมาย

ประชากร คือ สมาชิกทั้งหมดของกลุ่มเป้าหมาย

3.3 ตัวแปรและตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ

แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูลในการกำหนดตัวชี้วัดประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชน

3.1 การประเมินบริษัท มีรายละเอียดตามตาราง

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
ระดับหมู่บ้าน			
1. ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน	1. ที่มาของชื่อหมู่บ้าน	1 ผู้นำชุมชน	1 สัมภาษณ์ตามแบบ ปร. 1
	2. คนกลุ่มแรกที่เข้ามาตั้งหมู่บ้านอพยพมาจากที่ไหนและเหตุใดจึงอพยพมา	2 ผู้อาวุโสในหมู่บ้าน	- ศึกษาจากเอกสาร ข้อมูลพื้นฐาน ระดับหมู่บ้าน กขช.2 ค ข้อมูลความจำเป็น ขั้นพื้นฐาน (จปฐ)
	3. สภาพเส้นทางภูมิศาสตร์ของหมู่บ้านมีลักษณะอย่างไร	3 ผู้อาวุโสในหมู่บ้าน	3. การสัมภาษณ์
	4. อาชีพเดิม(หลัก/รอง)คืออะไร	4 ผู้อาวุโสในหมู่บ้าน	4 สัมภาษณ์
	5. อาชีพใหม่ที่เพิ่มขึ้น	. 5 บุคคลในชุมชน	. 5 สังกัด สัมภาษณ์
	6. การเปลี่ยนทางด้านสาธารณูปโภคมีประมาณ พ.ศ. ใด(ถนน ไฟฟ้า ประปา)	6. ผู้นำชุมชนปี 2531 มีไฟฟ้าใช้และ พ.ศ. 2538 มีถนนลาดยางใช้ในหมู่บ้าน	6. สัมภาษณ์ตามแบบ ปร. 1
2. สภาพภูมิศาสตร์ของหมู่บ้าน	1. ลักษณะที่ตั้งของหมู่บ้าน	1. ข้อมูลจากเอกสาร	1. ศึกษาจากเอกสาร
	2. อาณาเขตติดต่อกับหมู่บ้านอื่น	2. หมู่บ้าน ผู้นำชุมชน	2. สังกัด สัมภาษณ์
	3. แผนที่หมู่บ้าน	3. อบ.ต.	
3. สภาพเศรษฐกิจและสังคมของหมู่บ้าน	1. อาชีพหลักและรองของชาวบ้าน	1. ผู้นำชุมชน	1. สังกัดตาม ปร. 1
	2. จำนวนพื้นที่การทำการเกษตร	2. การเก็บภาษี	2. แบบสอบถาม
	3. จำนวนที่ดินหากินโดยเฉลี่ย		3. แบบสอบถาม
	4. จำนวนและประเภทร้านค้าในหมู่บ้าน		4. การสังเกต

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
	5. โรงเรียนในหมู่บ้าน	5. อาจารย์ใหญ่	5. สัมภาษณ์
	6. สถานที่รักษายามเจ็บป่วย	6. สถานีอนามัย	6. แบบสอบถาม
4. วัฒนธรรมประเพณี	1. จำนวนวัด โบสถ์	1. ผู้นำชุมชน	1. สัมภาษณ์ตามแบบสอบถาม บร. 1
	2. จำนวนพระ เณร	2. ผู้อาวุโส	2. สังเกต
	3. ภาษาพื้นบ้าน	3. ชาวบ้าน	3. ศึกษาจากเอกสาร
	4. ประเพณีที่สำคัญ	4. ชาวบ้าน	4. สอบถาม
	5. ความเชื่อด้านต่าง ๆ	5. ผู้อาวุโส	5. สอบถาม
5. โครงสร้างพื้นฐานและทรัพยากร	1. จำนวนและสภาพของโครงสร้างพื้นฐานเช่น ถนน ประปา ไฟฟ้า โทรศัพท์ หอกระจายข่าว ศาลาประชาคม ฯลฯ	1. ผู้นำชุมชน	1 สัมภาษณ์ตามแบบสอบถาม บร. 1
	2. จำนวนและสภาพทรัพยากร เช่น ป่าไม้ แหล่งน้ำ ฯลฯ ที่เป็นสาธารณประโยชน์	2. หมู่บ้าน	2. สังเกต
6. โครงการพัฒนาที่ผ่านมา	1. โครงการของภาครัฐ	1. ผู้นำชุมชน	1. สัมภาษณ์ตามแบบบร.1
	2. โครงการภาคเอกชน	2. ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง	2. ศึกษาจากเอกสาร
	3. โครงการที่ชาวบ้านทำขึ้นเอง	3. ข้อมูลที่บันทึกไว้	3. สังเกต
7. ความเข้มแข็งของชุมชน	1. ความสามัคคี	1. ชาวบ้าน	1. สัมภาษณ์ตามแบบบร. 2 ครั้งที่ 1
	2. ความซื่อสัตย์		
	3. การช่วยเหลือกัน		
	4. การยกย่องคนทำความดี		

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
	5. โอกาสในการหา ความรู้เพิ่มเติม		
	6. อาชีพที่เลี้ยงครอบครัวได้		
	7. ครอบครัวอบอุ่น รักใคร่ ปองคองกัน		
	8. การรวมกลุ่ม		
	9. การประชุม เสวนา สม่ำเสมอ		
	10. การช่วยเหลือผู้ด้อย โอกาส		
	11. มีผู้นำที่มีคุณธรรม ยุติธรรม		
	12. การจัดทำแผนงาน แก้ไขปัญหามุมชน		
รายได้ระดับบุคคล			
9. อาชีพเสริม	1. อาชีพหลัก/รอง	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติ เงินกู้	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร 11
	2. ปัญหาและอุปสรรค ในการประกอบ อาชีพ		2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม
10. สมาชิกในครอบครัว	1. สมาชิกในครอบครัว และรายละเอียด เช่น จำนวน อายุ สถานะ ภาพสมรส ระดับการ ศึกษา การมีงานทำ เป็นต้น	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร. 11 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม
11. สภาพการอยู่อาศัย	1. บ้านของตัวเองหรือไม่	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับเงินกู้	1. สัมภาษณ์ 2. สังเกต
12. รายได้ของครอบครัว	1. รายได้ของครอบครัวต่อเดือน	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร. 11

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
	2. ความเพียงพอของรายได้อัตราจ่าย		2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม
13. หนี้สินของครอบครัวก่อนกู้เงินกองทุน	1. จำนวนหนี้สินที่มีอยู่ก่อนกู้เงินกองทุน 2. แหล่งเงินกู้	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตามแบบบร. 11 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม

3.2 การประเมินปัจจัย มีรายละเอียดตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูลการประเมินปัจจัย

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
ระดับหมู่บ้าน			
1 นโยบาย ระเบียบ แนวทางปฏิบัติ	1. รายละเอียดของสำนักนายกฯ 2. รายละเอียดของสำนักกองทุน	1. ระเบียบสำนักนายกฯ 2. ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ	1. ศึกษาตามเอกสาร
2. การประชาสัมพันธ์ชี้แจงให้ความเข้าใจแก่สมาชิกกองทุนในหมู่บ้าน	1. ช่วงเวลาที่มีการประชาสัมพันธ์ 2. ประเภทของสื่อในการประชาสัมพันธ์ 3. ความทั่วถึงในการประชาสัมพันธ์ 4. เนื้อหาในการประชาสัมพันธ์	1. ผู้นำชุมชน 2. ชาวบ้าน 3. ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง 4. ที่ทำการกองทุนหมู่บ้าน 5. เอกสารประชาสัมพันธ์	1. การสัมภาษณ์ 2. สังเกต 3. ศึกษาจากเอกสาร

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
3. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	1. จำนวน 2. คุณสมบัติ 3. วิธีการที่ได้มา 4. สัดส่วนกรรมการภาคประชาชน 5. การปฏิบัติตามหน้าที่ของส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์จากใบ บร.4 2. ศึกษาจากเอกสาร
4. การเตรียมความพร้อม การสร้างความเข้าใจ แก่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชาวบ้าน	1. วิธีการเตรียมความพร้อม 2. เนื้อหาในการเตรียมความพร้อม 3. จำนวนครั้งในการเตรียมความพร้อม 4. หน่วยงาน/องค์กรที่ทำหน้าที่เตรียมความพร้อม	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. ส่วนราชการ 3. ชาวบ้าน 4. ผู้นำชุมชน	1. สัมภาษณ์ชาวบ้านตามแบบ ขร.3, บร.9 2. สัมภาษณ์คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน
5. เงินกองทุน 1 ล้านบาท	1. วันที่ได้รับกฤษฎีกาอนุมัติ 2. การเก็บรักษาเงิน	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์
6. บัณฑิตกองทุน	1. ประวัติส่วนตัว ชื่อ ภูมิลำเนา สถานะภาพสมรส ความสามารถพิเศษ 2. บทบาทหน้าที่	1. บัณฑิต กองทุนหมู่บ้าน 2. กลุ่มนักศึกษา	1. ศึกษาด้วยตนเอง 2. ศึกษาจากเอกสาร
ระดับรายบุคคล			
7. จำนวนเงินกู้ที่ได้รับอนุมัติ	1. จำนวนเงินที่ได้รับการอนุมัติ	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร. 11

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
8. วัตถุประสงค์การกู้เงินตามโครงการ	1. วัตถุประสงค์ที่กู้ยืมเงิน	1. สมาชิกกองทุนได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร. 11
9. สถานที่ วัสดุ และ วัสดุ ดิบ ใน การ ประกอบอาชีพ	1. สถานที่ประกอบอาชีพ 2. วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ประกอบอาชีพ 3. วัสดุ ดิบ ใน การ ประกอบอาชีพ	1. สมาชิกกองทุนได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์
10 ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ	1. ความรู้และทักษะที่มีอยู่	1. สมาชิกกองทุนฯ ที่ได้รับเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร. 1
11. จำนวนแรงงาน	1. จำนวนแรงงานที่ใช้ในการประกอบอาชีพ	1. สมาชิกกองทุนหลังจากได้รับอนุมัติเงินกู้	1. แบบถามตอบ บร. 11 2. สัมภาษณ์ตามแบบ บร 11 3. สัมภาษณ์เพิ่มเติม

3.3 การประเมินกระบวนการ มีรายละเอียดดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูล และ วิธีการเก็บรวบรวมประเมินกระบวนการ

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
ระดับหมู่บ้าน			
1. การจัดระเบียบกองทุนหมู่บ้าน	1. กระบวนการในการจัดทำระเบียบกองทุนหมู่บ้าน 2. ผู้มีส่วนร่วมในการจัดทำ 3. ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำ	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน 3. ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์เพิ่มเติมจากคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน
2. การจัดทำเอกสารขอขึ้นทะเบียน	1. กระบวนการในการจัดทำระเบียบกองทุนหมู่บ้าน	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
	4. ผู้มีส่วนร่วมในการจัดทำ		
	5. ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำ		
3. กิจกรรมที่เกี่ยวข้อง			
สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน			
- การรับสมัคร	1. ช่วงเวลาในการรับสมัคร 2. ค่าธรรมเนียมการสมัคร 3. ขั้นตอนการรับสมัคร 4. คุณสมบัติผู้สมัคร 5. ปัญหาอุปสรรค	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์จากคณะกรรมการกองทุน 2. สัมภาษณ์ตามแบบบร. 4 3. ศึกษาจากเอกสาร
การหมดสมาชิกภาพ	1. การหมดสมาชิกภาพ	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ตามแบบบร. 4 2. ศึกษาจากเอกสาร
ประเภทสมาชิก	1. การกำหนดประเภท	คณะกรรมการกองทุนฯ	1. สัมภาษณ์
การทำทะเบียน	1. ความเป็นปัจจุบัน	1. คณะกรรมการกองทุน	1. สัมภาษณ์
5. กิจกรรมเกี่ยวกับการ			
กู้เงินกองทุน			
- ขั้นตอนการขอกู้	1. ขั้นตอนการขอกู้ 2. เอกสารประกอบการกู้ 3. ปัญหาและอุปสรรค 4. หลักเกณฑ์ในการ	1. คณะกรรมการกองทุน 2. สมาชิกกองทุน 3. ระเบียบกองทุน 4. เอกสารประกอบการขอกู้	1. ศึกษาจากเอกสาร 2. ศึกษาตาม บร. 4 3. สัมภาษณ์เพิ่มเติม

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
	คัดเลือกและเหตุผล ผล		
	5. วิธีการคัดเลือก และเหตุผล		
	6. ปัญหาอุปสรรค		
- การโอนเงินให้ผู้กู้	1. ขั้นตอนการโอนเงิน 2. อุปสรรค ปัญหา	1. คณะกรรมการกองทุน 2. สมาชิกกองทุนที่ได้รับเงินกู้ 3. หลักฐานการโอนเงิน	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร
การแนะนำวิธีทำธุรกิจ	1. ผู้แนะนำ 2. ประเด็นในการช่วยแนะนำ 3. วิธีการแนะนำ 4. จำนวนครั้งในการแนะนำ	1. คณะกรรมการกองทุน 2. สมาชิกกองทุนที่ได้รับเงินกู้	1. สัมภาษณ์
การช่วยเหลือตลาด	1. ผู้ที่ช่วยเหลือตลาดให้ 2. วิธีการในการส่งเสริมการตลาด 3. ปัญหา อุปสรรค	1. คณะกรรมการกองทุน 2. สมาชิกกองทุน	1. สัมภาษณ์
6. การจัดสรรผลประโยชน์	1. สัดส่วนของการจัดสรร	1. คณะกรรมการของกองทุน 2. ระเบียบกองทุน	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร
7. การตรวจสอบการใช้เงินกู้	1. ผู้ที่ทำการตรวจสอบ 2. วิธีการตรวจสอบ 3. จำนวนครั้งต่อการตรวจสอบ 4. ปัญหา และอุปสรรค	1. คณะกรรมการกองทุน 2. สมาชิกกองทุนที่ได้รับเงินกู้	1. สัมภาษณ์

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
8 การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้โดยใช่บัณฑิต	1. ประเภทเครือข่าย 2. กลุ่มคนที่มาร่วมเครือข่าย 3. ความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมเครือข่าย 4. ประโยชน์ที่ได้รับจากการสร้างเครือข่าย 5. ปัญหา อุปสรรค	1. สมาชิกกองทุน	
ระดับรายบุคคล			
9. การใช้จ่ายเงินกู้	1. รายละเอียดการใช้จ่าย	1. สมาชิกกองทุนที่ได้รับอนุมัติ 2. บัญชีการใช้จ่ายเงิน	1. สัมภาษณ์ตาม บร.11
10 การหาความรู้เพิ่มเติม	1. วิธีการหาความรู้เพิ่มเติม	1. สมาชิกกองทุน	1. สังเกตจากการเสวนาตามแบบ บร. 6
11. การหาตลาด	1. วิธีการหาตลาด 2. ผู้ช่วยเหลือแนะนำมาตลอด	1. สมาชิกกองทุน 2. สมาชิกกองบิน	1. สัมภาษณ์
3.4 การประเมินผลผลิต มีรายละเอียดดังตารางที่ 4			
ตารางที่ 3 ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูล และ วิธีการเก็บข้อมูลการประเมินผลผลิต			
ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
ระดับหมู่บ้าน			
1. จำนวนสมาชิกในกองทุน	1. จำนวนของสมาชิกวันเริ่มตั้งกองทุน 2. จำนวนสมาชิกเพิ่ม / ลด 3. เหตุที่สมาชิกเพิ่มขึ้น / ลดลง	1. คณะกรรมการกองทุน 2. ทะเบียนสมาชิกกองทุน	1. สัมภาษณ์จามแบบ บร 4 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม
2. จำนวนผู้ได้เงินกู้	1. จำนวนครั้งที่มิอนุมัติให้กู้	1. คณะกรรมการกองทุน	1 สัมภาษณ์จามแบบ บร 4

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
	2. จำนวนผู้กู้และผู้ได้รับให้กู้ สมาชิก กองทุนในแต่ละครั้ง	2. ทะเบียนสมาชิก กองทุน	2 สัมภาษณ์เพิ่มเติม
	3. จำนวนผู้ที่ได้รับอนุมัติให้กู้ต่อ		
	4. จำนวนผู้ได้รับอนุมัติให้กู้		
ยอดเงินให้กู้	1 ยอดเงินที่ขอกู้ และอนุมัติในแต่ละครั้ง 2 ยอดเงินที่ได้รับแต่ละครั้งจำแนกตาม บร. 4 ข้อ 5	1. คณะกรรมการ กองทุน 2. ทะเบียนสมาชิก กองทุน	1. สัมภาษณ์แบบ บร 4 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม
จำนวนผู้ชำระคืน	1. จำนวนผู้กู้ไม่ชำระ คืบตามกำหนด 2. จำนวนผู้กู้ชำระ คืบตามกำหนด 3. การแก้ปัญหาเมื่อผู้กู้ไม่ใช้ คืบตาม กำหนด	1 คณะกรรมการ กองทุน 2 ทะเบียนสมาชิก กองทุน	1 สัมภาษณ์แบบ บร 4 2 สัมภาษณ์เพิ่มเติม
5. ยอดเงินที่มีการชำระคืน	1. ยอดเงินที่ผู้ชำระ คืบตามกำหนด 2. จำแนกเป็นเงินสด ดอกเบี้ย ค่าปรับ	1. คณะกรรมการ กองทุน	1. สัมภาษณ์แบบ บร. 4
6. การใช้เงินตามวัตถุประสงค์	1. จำนวนผู้กู้ที่ใช้เงิน ตามวัตถุประสงค์ 2. จำนวนผู้กู้ที่ใช้เงิน ไม่ตาม วัตถุประสงค์ 3. เหตุผลที่ใช้เงินไป ตรงตาม วัตถุประสงค์	ผู้ตรวจสอบ	สัมภาษณ์ผู้ตรวจสอบ

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
	ประสงค์		
7. ทักษะของชุมชน ต่อกองทุน	1. ทักษะคติ ต่อ กรรมการในเชิง บวกและลบ 2. ทักษะคติต่อกองทุน 1 ล้านบาท ทั้ง บวก/ลบ	1. คณะกรรมการกอง ทุน 2. สมาชิก และชาว บ้าน	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร. 9 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม
8. การเรียนรู้เพื่อการ พึ่งพาตัวเอง	1. ประสบการณ์การเรียน รู้จากการดำเนินงาน กองทุน 2. ประสบการณ์จาก การเรียนรู้จากสมาชิก	1. คณะกรรมการกอง ทุน 2. สมาชิกกองทุน	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร. 10
9. ความเข้มแข็งของ ชุมชนที่เกิดจากกอง ทุนหมู่บ้าน	1. ความซื่อสัตย์ 2. ความสามัคคี 3. การช่วยเหลือกัน 4. การยกย่องคนทำ ความดี 5. โอกาสในการหา ความรู้เพิ่มเติม 6. จำนวนครอบครัว ที่มีอาชีพเลี้ยงตัว ได้ 7. ครอบครัวอบอุ่น รักใคร่ปรองดอง 8. การรวมกลุ่ม 9. การประชุมเสวนา สม่ำเสมอ 10. การช่วยเหลือผู้ ด้อยโอกาส 11. ผู้นำที่มีมีคุณธรรม จริยธรรม 12. การจัดทำแผนงาน	สมาชิกและชาวบ้าน	สังเกต

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
แก้ปัญหาชุมชน			
ระดับรายบุคคล			
10. ผลที่ได้ตามจุดประสงค์			
ความสำเร็จของโครงการ	1. ผลการใช้เงินกู้ตามวัตถุประสงค์ของโครงการ	1. สมาชิกกองทุนได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สังเกต 2. สัมภาษณ์
ผลจากการดำเนินงาน	1. ประสพการณ์ 2. การยอมรับจากชุมชน	1. สมาชิกที่เข้าหุ้้นสามารถได้ออนุมัติเงินกู้	1. สังเกต 2. สังเกตตามแบบ บร.10

บทที่ 4

ผลการติดตามการประเมินโครงการ

จากการศึกษาและการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านตามกรอบทฤษฎีซีพีพีโมเดล (CIPP Model) ซึ่งได้ปฏิบัติตามในบทที่แล้ว ทำให้ผู้ศึกษาได้ทราบผลการประเมินบริบทชุมชน ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม ผลการประมวลเทคนิคทำธุรกิจของผู้กู้ ผลการทดลองวิธีใหม่ ผลอื่นๆ ที่เกิดขึ้นจากโครงการกองทุนชุมชนหมู่บ้านหนองกระทุ่ม และสรุปผลการบรรลุวัตถุประสงค์ของการทำสารนิพนธ์ โดยเรียงลำดับตามหัวข้อที่ได้กล่าวมาดังต่อไปนี้

1. ผลการประเมินบริบทชุมชน

1.1 บริบทระดับประเทศ

1) ความยากจนของประเทศ

เมื่อพิจารณาถึงภาวะความยากจนของคนในประเทศไทยโดยอาศัยเกณฑ์เส้นความยากจนของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ พบว่า ความยากจนมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยในปี พ.ศ.2531 สัดส่วนคนจนอยู่ในระดับร้อยละ 32.6 และลดลงเหลือร้อยละ 23.2 ในปี พ.ศ.2535 และเหลือเพียงร้อยละ 11.4 ในปี พ.ศ.2539 แต่เมื่อเกิดวิกฤตเศรษฐกิจในปี พ.ศ.2540 มีผลทำให้ส่วนคนจนเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 13.0 ในปี พ.ศ.2541 และร้อยละ 15.9 ในปี พ.ศ.2542 อย่างไรก็ตามความยากจนเริ่มจะมีน้อยลงตั้งแต่ปี พ.ศ.2543 เป็นต้นมา โดยสัดส่วนความยากจนลดลงเหลือร้อยละ 14.2 ในปี พ.ศ.2543 และร้อยละ 13.0 ในปี พ.ศ.2544 หรือลดลงจากจำนวน 9.9 ล้านคนในปี พ.ศ.2544 หรือลดลง 1.7 ล้านคนในช่วง 2 ปีที่ผ่านมา (ธนาคารแห่งประเทศไทย online,2545)

2) นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดกลาง และขนาดย่อม(SMEs)

ปัจจุบันทั้งภาครัฐและภาคเอกชนได้สนับสนุนให้มีการประกอบการอุตสาหกรรมขนาดกลาง และขนาดย่อม โดยการปล่อยให้มีการกู้ยืมเงินเพื่อนำไปใช้เงินทุนประกอบการ รวมทั้งมีการให้คำปรึกษา และนำวิธีการประกอบอาชีพ และมีโครงการให้ความช่วยเหลือแก่ลูกหนี้ที่เป็น NPL (ธนาคารแห่งประเทศไทย online,2545)

3) สภาพแวดล้อมของประเทศ

การพัฒนาประเทศในรอบสิบปีที่ผ่านมา ก่อให้เกิดปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อม ซึ่งนักวันจะทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น การบริหารและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อมจึงมีความยุ่งยากและสลับซับซ้อนตามไปด้วย เนื่องจากผลกระทบต่อเนื่องจากการสูญเสียอย่างเป็นลูกโซ่

ช่วงระยะเวลาก่อนปี พ.ศ.2518 สภาพแวดล้อมของประเทศไทยเสื่อมโทรมลงเนื่องจากปัญหาการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและปัญหามลพิษต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความเน่าเสียของแม่น้ำ ลำคลองซึ่งส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศอย่างรุนแรง ทำให้มีการจัดตั้งองค์การที่รับผิดชอบด้านสิ่งแวดล้อมขึ้นในประเทศไทย (สำนักนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม online,2545)

4) ความเดือดร้อนและการเป็นหนี้ของประชาชน

ในปัจจุบันความเดือดร้อนของประชาชน คือ การไม่มีงานทำ อาจเนื่องมาจากหลายสาเหตุ มีทั้งสาเหตุการเลิกงาน ไม่ยอมทำงานที่ลำบาก เป็นต้น นอกจากการไม่มีงานทำแล้วความเดือดร้อนของประชาชนมีสาเหตุมาจากการขาดสาธารณูปโภคที่ครบถ้วน อันเนื่องมาจากภาครัฐรวมถึงภาคเอกชนด้วย ก่อให้เกิดการกู้หนี้ยืมสินมาเพื่อหาสิ่งที่สามารถอำนวยความสะดวกให้แก่ชีวิตได้ บางทีการกู้หนี้ยืมสินก็อาจจะมีการนำเอาสิ่งของไม่ว่าจะเป็นที่ดินหรือบ้านเรือนไปจำนองเอาไว้ และเมื่อถึงกำหนดการไถ่ถอนหรือชำระหนี้ก็ไม่สามารถทำตามสัญญาได้ ทำให้ที่ดินหรือว่าบ้านเรือนรวมทั้งไร่นาถูกยึดไป ก็จะเกิดปัญหาการไม่มีที่ทำกินขึ้นมาอีก ทางภาครัฐจึงได้พยายามแก้ปัญหาให้แก่ชาวบ้าน โดยการส่งบุคลากรลงไปให้คำแนะนำแก่ชาวบ้านเหล่านั้น เพื่อให้เกิดการแก้ปัญหาได้ในระดับหนึ่ง (ธนาคารแห่งประเทศไทย online,2545)

5) บรรยากาศความอ่อนแอในท้องถิ่นสังคมชนบท

เนื่องจากในสังคมชนบทผู้คนแทบจะทุกคนมีระดับการศึกษาต่ำมาก ทำให้เกิดปัญหาการเรียนรู้หนังสือ ประกอบกับการประกอบอาชีพเกษตรกรรม โดยขาดการบริหารจัดการที่ดี จึงได้เกิดปัญหาตามมาคือ ปัญหาการขาดที่ดินทำกินด้วย ปัญหารายได้น้อยไม่พอกับรายจ่าย เป็นสาเหตุที่ก่อให้เกิดการย้ายถิ่นฐานเพื่อไปประกอบอาชีพใหม่ ๆ ที่ดีกว่าเก่า นอกจากนั้นยังได้เกิดปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดอีกด้วย ซึ่งปัญหาเหล่านี้ทำให้สังคมในท้องถิ่นชนบทอ่อนแอ (ธนาคารแห่งประเทศไทย online,2545)

6) ค่านิยมในกระแสวัฒนธรรมและสินค้าจากต่างประเทศ

จากหนังสือมองอเมริกามาแก้ปัญหาไทยกล่าวถึงสังคมไทยว่าสังคมไทยมีความเกี่ยวข้องกับอารยธรรมตะวันตกเป็นอย่างมาก อิทธิพลของสังคมตะวันตกขณะนี้เด่นมากในสังคมไทย

มีอิทธิพลมาก ปัจจุบันนี้ความนิยมตามฝรั่ง ตามวัฒนธรรมตะวันตกมีให้เห็นกันทั่วไป ตัวอย่าง เช่น ถ้าประเทศสหรัฐอเมริกาผลิตสิ่งของเครื่องใช้ฟุ่มเฟือยอะไรขึ้นมา เพียงชั่วระยะเวลาเดียวประเทศไทยก็จะมีสิ่งของนั้นวางขายกันแทบจะทันที โดยคนไทยที่ได้ซื้อของชิ้นนั้นต่างก็คิดว่านั่นคือสิ่งโก้เก๋ที่สมควรจะเลียนแบบ คนไทยส่วนมากพยายามเดินตามวัฒนธรรมตะวันตกทุกอย่างโดยลืมนึกถึงความจริงและความเป็นอยู่ของสังคมไทย (ประยูรค์ ปยุตโต, 2530:88X)

เมื่อมาพิจารณาตัวถึงตัวเลขการส่งออกและนำเข้าสินค้าต่าง ๆ แล้วนั้น จะเห็นว่าตัวเลขของการส่งออกและการนำเข้ามีปริมาณเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ นั้นประมาณตัวเลขทั้งสองตัวจะมีความแตกต่างกันมากขึ้นเรื่อย ๆ เช่นกัน โดยการเพิ่มขึ้นของอัตราการนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศมีปริมาณที่มากกว่าประมาณการส่งสินค้าออกไปต่างประเทศ นั่นก็หมายความว่าสินค้าจากต่างประเทศกำลังเป็นที่นิยมมากกว่าสินค้าที่ผลิตในประเทศนั่นเอง (ธนาคารแห่งประเทศไทย online, 2545)

1.2 บริบทระดับท้องถิ่น

1) ประวัติความเป็นมาของชุมชน

หมู่บ้านหนองกระทุ่มเริ่มมีการก่อตั้งเมื่อ 200 ปีมาแล้ว ซึ่งสมัยก่อนมีสภาพเป็นป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์ มีหนองน้ำขนาดใหญ่และได้มีต้นไม้ซึ่งชาวบ้านเรียกว่า "ต้นกระทุ่ม" ได้เกิดขึ้นอยู่กลางหนองน้ำและชาวบ้านจึงได้ตั้งเป็นชื่อหมู่บ้านบุคคลกลุ่มแรกที่เข้ามาตั้งเป็นกลุ่มแรกที่เข้ามาตั้งหมู่บ้านมีอยู่ด้วยกัน 4 ครอบครัว ได้แก่ ครอบครัวของ นาย ตี๋ป๋ น้อยจันทิก นาย แก้ว คลาจันทิก นาย ตู โท้จันทิก และครอบครัวของ นาย มัน แซ่จันทิก ซึ่งบุคคลดังกล่าวได้ย้ายมาจาก บ้านห้วยลุง ค. กฤษณา อ. สีคิ้ว จ. นครราชสีมา สาเหตุที่ย้ายมาเพราะมาจับจองที่ทำกินใหม่เพราะในสมัยนั้นมีความอุดมสมบูรณ์ และจะเลือกตั้งหมู่บ้านใกล้ๆ กับแหล่งน้ำ และในปัจจุบันก็ยังคงเหลือแหล่งน้ำในสมัยนั้นบางส่วน

1) สภาพปัจจุบัน

สภาพปัจจุบันของหมู่บ้านหนองกระทุ่ม โดยรวมเป็นชุมชนที่มีความสงบสุขมีความสามัคคี มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ความเป็นอยู่ของประชาชนในหมู่บ้านจะอยู่กันแบบครอบครัวเดี่ยว คืออยู่ใครอยู่มัน แต่จะมาดำเนินกิจกรรมร่วมกัน เช่น งานประเพณีทางพระพุทธศาสนา

การคมนาคมเข้าสู่หมู่บ้านจากตัวอำเภอมีระยะทาง 20 กิโลเมตร จากถนนสายสีคิ้ว-ชัยภูมิ จะเลี้ยวซ้ายก็จะเป็นถนนลูกรังประมาณ 5 กิโลเมตร

ตารางที่ 1 จำนวนร้อยละประชากรจำแนกตามลักษณะประชากร

ลักษณะประชากร	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	268	49.0
หญิง	279	51.0

2. อายุ		
1 วัน - 3 ปีเต็ม		
3 ปีวัน - 5 ปีเต็ม		
6 ปีวัน - 11 ปีเต็ม		
12 ปีวัน - 14 ปีเต็ม		
15 ปีวัน - 17 ปีเต็ม		
18 ปีวัน - 49 ปีเต็ม		
50 ปีเต็ม - 59 ปี		
60 ปีเต็มขึ้นไป		

จากการสำรวจลักษณะประชากรของหมู่บ้านหนองกระทุ่มพบว่าเพศหญิงมีมากกว่าเพศชาย และจากการสำรวจอายุของประชากรในชุมชนพบว่าส่วนมากอายุจะอยู่ในช่วงของวัยใช้แรงงาน คือ ช่วงอายุระหว่าง 18 ปีวัน-50 ปีเต็มมีจำนวนถึง 352 ตารางที่ 2 จำนวนแหล่งน้ำและการจำแนกตามแหล่งน้ำ

แหล่งน้ำ	จำนวน	การใช้น้ำ	
		ตลอดปี	ไม่ตลอดปี
บ่อน้ำตื้น	18	/	-
บ่อน้ำบาดาล	13	/	-
สระน้ำ	3	/	/
คลอง	1	-	/
ห้วย	-	-	-
หนอง	2	/	/
บึง	-	-	-
แม่น้ำ	-	-	-
ฝายกั้นน้ำ	1	-	/
เขื่อนกั้นน้ำ	-	-	-

--	--	--	--

จากการสำรวจแหล่งน้ำและการใช้น้ำของหมู่บ้านหนองกระทุ่มมีใช้ทั้งตลอดปีและไม่ตลอดปี แหล่งน้ำที่ใช้ได้ตลอดปีจะเป็นแหล่งน้ำบาดาลส่วนแหล่งน้ำธรรมชาติส่วนใหญ่จะใช้ได้ไม่ตลอดปี

2) ด้านเศรษฐกิจชุมชน

ชาวบ้านหนองกระทุ่มในปัจจุบันแทบทุกบ้านจะประกอบอาชีพทางการเกษตรเช่น ปลูกอ้อย ปลูกข้าวโพด ปลูกมันสำปะหลัง และทำนา รายได้ก็ขึ้นอยู่กับผลผลิตทางการเกษตร และสิ่งอำนวยความสะดวกทางเทคโนโลยี และราคาผลผลิต

3) ด้านวัฒนธรรม

สำหรับวัฒนธรรมนั้นทางชุมชนหมู่บ้านหนองกระทุ่ม ก็จะมีวัฒนธรรมประเพณีเหมือนของชาวไทยทั่ว ๆ ไป ไม่ว่าจะเป็นการทำบุญตักบาตรในวันสำคัญ ๆ ทางพระพุทธศาสนา การรดน้ำดำหัวผู้ใหญ่ในวันสงกรานต์ เป็นต้น แต่จะทำกันในลักษณะรวบรัดไว้เข้ากับสภาพในปัจจุบัน

4) ข้อมูลด้านอื่น ๆ

1. ลักษณะที่เป็นศักยภาพที่ดี

- 1) ชาวบ้านมีความร่วมมือร่วมใจกัน
- 2) ชาวบ้านมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
- 3) ชาวบ้านมีความซื่อสัตย์สุจริต
- 4) ชาวบ้านประกอบอาชีพที่ตนเองต้องการ
- 5) ชาวบ้านมีการจัดประชุมกันเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

2. ลักษณะที่สื่อถึงความไม่เข้มแข็ง

- 1) ชาวบ้านเห็นแก่ผลประโยชน์ของตนเองสำคัญกว่าผลประโยชน์ของชุมชน
- 2) ชาวบ้านมีหนี้สินนอกระบบที่มากมาย
- 3) ชาวบ้านไม่มีความอยากหาการเรียนรู้เพิ่มเติม
- 4) ชาวบ้านชอบเล่นอบายมุข
- 5) ชาวบ้านไม่มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม

2. ผลการประเมินโครงการโดยสภาพรวม

ผลการประเมิน โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยภาพรวม มีดังนี้

2.1 ผลการประเมินหน่วยระบบ A

หน่วยระบบ A คือหน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้

1) ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A พบว่า

ก. นโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติจากการสัมภาษณ์ชาวบ้านในชุมชนพบว่า มีส่วนช่วยกำหนดโครงสร้างกฎระเบียบและวิธีการทำงานของกองทุนหมู่บ้านหนองกระทุ่ม

ข. เงิน 1 ล้านบาท จากการสัมภาษณ์ชาวบ้านในชุมชนพบว่า ชาวบ้านส่วนใหญ่เห็นว่า เป็นส่วนสำคัญที่สุดในการที่จะนำเงินไปเพิ่มเงินทุนในการประกอบอาชีพไปสู่การเริ่มต้นโครงการ เพราะถือว่าเป็นปัจจัยเริ่มแรกที่มีความสำคัญต่อการผลิตสินค้าจนถึงการกระจายสินค้าไปให้ผู้บริโภค

ค. คณะกรรมการกองทุน จากการสัมภาษณ์คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านหนองกระทุ่ม พบว่ากรรมการทุกคนพอจะมีความรู้เรื่องกฎระเบียบและข้อบังคับของกองทุนหมู่บ้านว่ากองทุนมีเอาไว้เพื่อประโยชน์อะไรและคณะกรรมการกองทุนมีความสำคัญอย่างไรบ้าง

ง. เงินกู้ที่ผู้กู้ชำระคืน จากการสัมภาษณ์ผู้กู้ในชุมชนคุรุสามัคคีพบว่า ผู้กู้ต่างก็มีความพอใจที่ได้กู้มาเพื่อนำมาเป็นเงินทุนในการประกอบอาชีพเพราะดอกเบี้ยการกู้ยืมถือว่าต่ำมาก และสามารถนำมาเป็นเงินทุนหมุนเวียนสำหรับผู้กู้รายอื่น ๆ ต่อไป

จ. ผู้สมัครขอกู้ จากการสัมภาษณ์ผู้สมัครขอกู้ในหมู่บ้านหนองกระทุ่ม พบว่าไม่มีผู้ต้องการกู้เงินเพื่อไปประกอบอาชีพมากเนื่องจากเห็นว่าไม่ประโยชน์ในการใช้เป็นทุน

ช. บัณฑิตประจำกองทุนชุมชน จากการเข้าไปทำงานในหมู่บ้านหนองกระทุ่มถือว่ามีส่วนสำคัญในการให้คำแนะนำแก่คณะกรรมการกองทุนและสมาชิกกองทุนที่ทำการกู้และที่ไม่ทำการกู้ด้วย

2) ผลการประเมินกระบวนการของหน่วยระบบ A

ก. กระบวนการคัดเลือกผู้กู้ของกองทุน พบว่า กองทุนหมู่บ้านหนองกระทุ่มมีกระบวนการคัดเลือกผู้กู้ที่รัดกุมมากพอสมควร มีส่วนที่จะช่วยให้ได้ผู้กู้ที่มีคุณสมบัติและเหตุผลในการใช้เงินที่สมเหตุสมผล ส่งผลทำให้ได้ผู้กู้ที่จะนำเงินไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข. การแนะนำวิธีทำธุรกิจ พบว่า ทางกองทุนหมู่บ้านหนองกระทุ่มไม่มีการช่วยเสนอแนวทางให้ผู้กู้สามารถนำเงินไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่าที่สุด เนื่องจากผู้กู้โดยส่วนมากจะนำเงินที่กู้ขึ้นเพิ่มเงินทุนในการประกอบอาชีพเดิมอยู่แล้ว

ค. การชำระหนี้ พบว่า ทางกองทุนหมู่บ้านหนองกระทุ่มจะกำหนดให้มีการชำระคืนเมื่อครบกำหนด 1 ปีทั้งต้นและดอกเบี้ย พร้อมใบเสร็จรับเงิน แต่ในกรณีกองทุนหมู่บ้านหนองกระทุ่มไม่ได้ทำตามระเบียบที่ตกลงไว้เพราะต้องเก็บก่อนกำหนด คือเดือนพฤษภาคม ที่ผ่าน

มาเป็นระยะเวลา 9 เดือน และสมาชิกจำนวน 65 ราย ก็ส่งเงินพรีโอมคอกเบี้ยค้ำไโนโดยไม่มีปัญหา และได้ปล่อยกู้ครั้งที่ 2 ในวันที่ 10 มิถุนายน 25454 ผู้กู้เงินมีจำนวน 75 ราย เป็นเงินทั้งสิ้น 1 ล้านบาท

ง. การช่วยหาคลาคล พบว่าเนื่องจากผู้กู้เงินไปเพื่อเพิ่มเงินทุนในการประกอบอาชีพเดิมจึงทำให้ผู้กู้เงินมีตลาดของตัวเองอยู่แล้ว ทำให้ทางกองทุนชุมชนไม่ต้องหาคลาคลให้เลย

จ. บทบาทของบัณฑิตประจำกองทุน พบว่า เมื่อมีบัณฑิตประจำกองทุนมาช่วยในกิจการกองทุนแล้ว ทางกองทุนจะได้รับประโยชน์ในด้านต่าง ๆ จากบัณฑิต ๆ มากพอสมควร เช่น คณะกรรมการกองทุนได้รับคำแนะนำจากบัณฑิตในเรื่องของการทำบัญชีกองทุน เป็นต้น

3) ผลการประเมินผลผลิตของหน่วยระบบ A แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

ก. ผลโดยตรง พบว่า ผลผลิตจากจำนวนผู้ได้กู้และยอดเงินให้กู้เป็นผลมาจากการนำผู้สมัครขอเข้ามาพิจารณาการคัดเลือกผู้กู้จนกระทั่งได้จำนวนผู้ได้กู้ของกองทุนหมู่บ้านหนองกระทุ่ม 65 ราย ซึ่งเป็นผลที่ทางกองทุนต้องการให้เกิดขึ้น ส่วนยอดเงินให้กู้เป็นผลมาจากผู้สมัครขอทำเรื่องขอกู้เงินกองทุน 1 ล้านบาทผ่านการพิจารณาคัดเลือกผู้กู้ นำไปสู่การได้ทราบยอดเงินที่ให้กู้ของชุมชนคือ 1,029,067 บาท ซึ่งก็เป็นผลลัพธ์ที่ทางกองทุนต้องการให้เกิดอีกเช่นกัน

1) ผลกระทบโดยตรง พบว่าผลผลิตกองทุนสะสมจำนวน 1,029,067 บาท เป็นผลกระทบโดยตรงที่มีต่อกองทุน คือทำให้ผู้กู้มีเงินทุนในการประกอบอาชีพเพิ่มขึ้นนั่นเอง

2) ผลกระทบโดยอ้อม พบว่าทางหมู่บ้านหนองกระทุ่มมีชื่อเสียงในการดำเนินกิจการที่สำเร็จ ทางชุมชนมีภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและบัณฑิตประจำกองทุนผ่านงานด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนชุมชน

2.2. ผลการประเมินหน่วยระบบ B

หน่วยระบบ B คือหน่วยระบบการดำเนินงานของผู้นำแต่ละราย

2.2.1 ผลการประเมินบริบทเฉพาะตัวของหน่วยระบบ B พบว่า

1) ความรู้ความสามารถของผู้กู้และครอบครัว ในการที่ผู้กู้ของหมู่บ้านหนองกระทุ่มคิดจะทำมาค้าขายอะไรแล้ว สมควรที่ผู้กู้ควรจะต้องมีความรู้ความสามารถในการทำมาค้าขายในเรื่องใดเรื่องหนึ่งเพื่อนำไปประกอบอาชีพด้วย

2) ทรัพย์สินของผู้กู้และเครือญาติ เมื่อผู้กู้คิดที่จะประกอบอาชีพใดอาชีพหนึ่งควรมีทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการประกอบการเป็นของตนเอง เพราะจะช่วยให้การประกอบอาชีพทำได้ง่ายขึ้น เช่น การมีที่ดินเป็นของตนเอง ก็จะง่ายต่อการทำการเกษตร เช่น ปลูกอ้อย ปลูกมัน ง่ายขึ้น

3) หนี้สินธนาคารของผู้กู้ เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่จะมีผลต่อการตัดสินใจที่จะประกอบอาชีพใด ๆ ด้วย ด้วยเหตุที่ถ้ามีการกู้ยืมเงินจากธนาคารในปริมาณที่มาก ก็จะมีทุนมากตามไปด้วย แต่ก็จะมีส่วนที่ตามมาอีกด้วยก็คือ ภาระการส่งคืนเงินกู้รวมทั้งดอกเบี้ยด้วย

4) อาชีพหลักของผู้กู้ จะมีความจำเป็นถ้าผู้กู้คิดจะนำเงินที่กู้ได้ไปเพิ่มทุนในการประกอบอาชีพเดิม เพราะจะทำให้มีทุนเพิ่มขึ้นพร้อมทั้งมีการลดความเสี่ยงในการประกอบอาชีพด้วย

5) รายได้ของครอบครัว เป็นปัจจัยหลักในการดำเนินกิจการ ด้วยเหตุที่ว่าถ้าการมีรายได้จากอาชีพอะไรที่มากที่สุด ก็สมควรที่จะประกอบอาชีพนั้น ๆ

6) ประสบการณ์ในการดำเนินการของผู้กู้ มีส่วนสำคัญในการดำเนินกิจการเป็นอย่างมาก เพราะว่าจะมีผลทำให้การดำเนินกิจการมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ไม่ว่าจะประสบกับปัญหาอะไรก็สามารถที่จะแก้ปัญหาได้

2.2.1 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ B พบว่า

1) จำนวนเงินที่กู้มาได้ พบว่าเป็นปัจจัยนำเข้าที่จะเป็นแหล่งให้ผู้กู้ได้เลือกกิจกรรมในการดำเนินงาน เพราะถ้ามีเงินทุนอยู่แล้วก็สามารถที่จะเลือกประกอบอาชีพที่ให้ผลตอบแทนคุ้มค่าที่สุดได้

2) เงินที่ได้กู้ยืมมาจากธนาคาร เป็นแหล่งเงินทุนเพิ่มเติมอีกแหล่งหนึ่งที่ทำให้มีเงินทุนที่เพิ่มมากกว่าเดิม ทำให้ในการลงทุนในการประกอบอาชีพ ไม่ติดขัด

3) สถานที่และวัตถุดิบ พบเป็นปัจจัยนำเข้าที่มีความสำคัญมากอีกอย่างหนึ่ง เพราะถ้ามีสถานที่ในการประกอบกิจการแล้ว ก็ไม่จำเป็นต้องไปเช่าที่สำหรับทำการผลิตสินค้า ทำให้ลดต้นทุนในการผลิตได้ รวมถึงในการผลิตถ้ามีวัตถุดิบพร้อมจะผลิตแล้ว ก็จะไม่เกิดภาวะการขาดแคลนวัตถุดิบ

4) เทคนิควิธีทำงาน พบว่าถ้าผู้กู้มีเทคนิคสำหรับทางการเกษตรชนิดใดชนิดหนึ่งเป็นพิเศษแล้ว ก็จะส่งผลให้ผู้กู้ผู้นั้นมีความได้เปรียบผู้ประกอบการรายอื่น ๆ ในการประกอบการ

5) กำลังทำงาน ในการผลิตสินค้าทางการเกษตรหนึ่งถ้าผู้กู้มีกำลังการผลิตในแต่ละปีมาก ก็จะถือว่าได้เปรียบผู้ประกอบการรายอื่น ๆ อีกเหมือนกัน

2.2.2 ผลการประเมินกระบวนการของหน่วยระบบ B พบว่า

1) การทำกิจการอย่างถูกวิธีของผู้กู้แต่ละราย เป็นปัจจัยที่จะทำให้การดำเนินกิจการประสบความสำเร็จ เพราะการทำกิจการที่ถูกวิธีจะทำให้ลดขั้นตอนการทำงานและลดต้นทุนในการผลิต

2) การหาตลาดที่ดี ตลาดที่ดีจะต้องเป็นตลาดที่มีอุปสงค์และอุปทานที่ใกล้เคียงกัน สามารถขายสินค้าในราคาที่ได้กำไรหรือไม่ขาดทุน นั่นคือการขายสินค้าควรจะหาตลาดที่มีลักษณะที่ได้กล่าวมาแล้ว

- 3) การทำวัตถุดิบหรือสินค้าที่ดี มีส่วนช่วยเสริมให้กิจการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ เพราะจะสามารถที่จะพัฒนาสินค้าให้ได้มาตรฐานตามที่ต้องการได้
- 4) การทำบัญชี เป็นกระบวนการที่สำคัญมากที่สุดในการประกอบกิจการ เพราะว่าจะต้องมีการบริหารจัดการโดยอ้างอิงตัวเลขที่ได้จากการประกอบกิจการ
- 5) การวิเคราะห์การประเมิน ถ้าจะให้ได้ดี ควรจะมีการจัดลำดับความสำคัญปัจจัยนำเข้า ซึ่งสามารถทำได้โดยการวิเคราะห์ปัจจัยนำเข้าแต่ละตัวนั่นเอง

ผลการประเมินผลผลิตของหน่วยระบบ B พบว่า

- 1) ผลโดยตรงที่ได้จากกระบวนการ ก็คือ รายได้เป็นเงินและผลเป็นสิ่งที่ของ รายได้จากประกอบกิจการ ถือเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการทำงาน เพราะว่ามันเป็นคำตอบแทนจากการลงทุนลงแรงไปทั้งหมดนั่นเอง ผลที่ได้รับอาจจะเป็นตัวเงินหรือสิ่งของก็ได้
- 2) ผลกระทบโดยตรง สิ่งที่ดีว่าเป็นผลกระทบโดยตรงจากการประกอบกิจการ คือ ชื่อเสียงที่ได้รับและผลเป็นที่พอใจ เมื่อผู้กู้ได้ใช้เงินกู้ประกอบกิจการที่ประสบผลสำเร็จแล้ว ผู้กู้จะได้รับความพอใจในผลงานของตัวเอง รวมทั้งความพอใจของลูกค้าในตัวสินค้าที่ซื้อไปด้วย แล้วสิ่งที่ผู้กู้จะได้รับในอันดับต่อไป นั่นก็คือการมีชื่อเสียงในมาตรฐานของสินค้า
- 3) ผลกระทบโดยอ้อม ผู้ที่ได้รับประโยชน์โดยอ้อมจากการประกอบกิจการของผู้กู้ก็คือ บัณฑิตประจำกองทุนนั่นเอง เพราะบัณฑิตจะได้เรียนรู้ขั้นตอนในการดำเนินกิจการจากผู้กู้แล้วสามารถนำไปใช้ประโยชน์จากการเรียนรู้นั้นไปประกอบอาชีพ ถ้าบัณฑิตต้องการจะประกอบอาชีพอาชีพนั่น

3. ผลการทดลองใหม่

3.1 การทำประกันชีวิตเพื่อคุ้มครองเงินกู้ ผลการทดลองพบว่า ผู้ที่จะขอเงินจากกองทุนจะต้องทำประกันชีวิตเพื่อคุ้มครองเงินกู้ที่จะได้รับไปด้วย จึงจะมีสิทธิได้รับการพิจารณาการกู้เงินจากคณะกรรมการกองทุน เหตุที่ต้องมีการทำประกันชีวิตก็หากผู้กู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุในระหว่างการกู้เงินนั้น ทางคณะกรรมการกองทุนสามารถหักเงินที่ได้ค้างชำระอยู่จากเงินประกันชีวิต ทำให้การดำเนินเรื่องในด้านอื่น ๆ ไม่ยุ่งยากตามไปด้วย

1.1 การให้สมาชิกกองทุนทุกคนทำฌาปนกิจ จะช่วยให้สมาชิกที่เสียชีวิตลงได้รับเงินจำนวนหนึ่งเพื่อนำไปทำศพด้วย

2. ผลการประมวลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้กู้

จากการประมวลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้กู้อาชีพ 3 กลุ่มอาชีพของหมู่บ้านหนองกระทุ่ม พอสรุปได้ดังนี้

2.1 เกษตรกรรม (ปลูกอ้อย , ปลูกมัน)

- ปัจจัยนำเข้าที่ดี ได้แก่ มีสถานที่สำหรับเพาะปลูกที่เหมาะสม
- กระบวนการที่ดี ได้แก่ กรรมวิธีในการปลูกที่ดี
- ผลผลิตที่ดี ได้แก่ ต้นอ้อยที่สมบูรณ์ เรียวงามมีน้ำหนักดี

2.2 ค้าขาย (ทั่วไป)

- ปัจจัยนำเข้าที่ดี ได้แก่ สินค้าและประสิทธิภาพในการขายสินค้า
- กระบวนการที่ดี ได้แก่ วิธีในการดำเนินงานที่ถูกต้องมีตลาดรองรับ
- ผลผลิตที่ดี ได้แก่ การมีรายได้เพิ่มขึ้นและการมีเงินทุนเพิ่มขึ้น

2.3 เลี้ยงสุกร

- ปัจจัยนำเข้าที่ดี ได้แก่ มีสถานที่เหมาะสมสำหรับเลี้ยงหมู
- กระบวนการที่ดี ได้แก่ การดูแลรักษาและวิธีการเลี้ยงที่ดี
- ผลผลิตที่ดี ได้แก่ การได้หมูที่อ้วนสมบูรณ์และรายได้เพิ่มขึ้น

5. ผลอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นจากโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

5.1 ผลที่เกิดจากการการนัดประชุมนอกรอบบ่อย ๆ พบว่าทำให้ได้แนวทางในการทำงานที่เหมาะสมในการทำงานในหมู่บ้านหนองกระทุ่ม

5.2 ผลที่เกิดจากให้ชาวบ้านร่วมแสดงความคิดเห็น ทำให้ได้แนวความคิดที่หลากหลายมาประยุกต์ใช้ในการทำงาน

5.1 ผลที่เกิดจากการเชิญวิทยากรบรรยายเรื่องเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน ทำให้ชาวบ้านรวมทั้งคณะกรรมการกองทุนได้รับรู้ข้อปฏิบัติและแนวปฏิบัติใหม่ ๆ

6. สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการทำสารนิพนธ์

1.1 การบรรลุเป้าหมายของการประเมินโครงการทั้ง 6 ข้อ พบว่า

1.1.1 การกระตุ้นเศรษฐกิจ พบว่า โครงการกองทุนชุมชนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีส่วนอย่างมากที่ทำให้เศรษฐกิจของหมู่บ้านหนองกระทุ่มดีขึ้น

1.1.2 การบริหารจัดการกองทุน พบว่า เมื่อมีการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารกองทุนชุมชนหมู่บ้านหนองกระทุ่มช่วยให้ชุมชนสามารถพึ่งตนเองได้

1.1.3 การได้ข้อมูล พบว่า โครงการกองทุนหมู่บ้านหนองกระทุ่มทำให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายกองทุนหมู่บ้านหนองกระทุ่ม รวมทั้งข้อมูลเกี่ยวกับชุมชนด้วย

1.1.4 การประเมินโครงการกองทุน พบว่า เมื่อมีการดำเนินงานของกองทุนทำให้สามารถประเมินโครงการกองทุนชุมชนในด้านการชำระคือเงินกู้ ด้านความเข้มแข็งของชุมชน และด้านการติดตามการประเมิน โครงการเงินกู้

1.1.5 การดำรงอยู่ของกองทุน พบว่า ทำให้ทราบแนวโน้มในการดำรงอยู่ของกองทุน หมู่บ้านและชุมชนเมือง

1.1.6 ปัจจัยด้านบวกและด้านลบที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุวัตถุประสงค์ของกองทุนชุมชนหมู่บ้านหนองกระทุ่ม ตามข้อ 6.1.1-6.1.5 ของหัวข้อที่ 6.1 มีดังนี้

ก. ปัจจัยด้านบวก พบดังนี้

- 1) การมีส่วนร่วมในการจัดตั้งกองทุน
- 2) มีกองทุนเดิมในการจัดตั้งกองทุน
- 3) มีกลุ่มองค์กรต่าง ๆ ในชุมชน
- 4) เงินกองทุน 1 ล้านบาท
- 5) คณะกรรมการบริหารกองทุน
- 6) ความเข้าใจในเรื่องของกองทุน

ข. ปัจจัยด้านลบ พบดังนี้

- 1) มีการไม่สนับสนุนในการจัดตั้งกองทุน
- 2) มีความไม่พึงพอใจในการจัดตั้งกองทุน
- 3) ไม่มีเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยกลับเข้ากองทุน
- 4) ยังไม่มีความเข้าใจในระเบียบข้อบังคับกองทุนอย่างเพียงพอ
- 5) กรรมการกองทุนมีการบริหารงานที่ไม่ดี
- 6) ความไม่จริงใจของสมาชิกในการดำเนินงานของกองทุน

6.2.1 การเกิดองค์กรเครือข่ายของการเรียนรู้ พบว่า ยังไม่เกิดองค์กรเครือข่ายของการเรียนรู้

6.2.2 ความเข้มแข็งของชุมชน

ก. ความเข้มแข็งของชุมชนตามที่กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ กำหนดพบว่า หมู่บ้านหนองกระทุ่มได้ปฏิบัติตามกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติจะมีความเข้มแข็งมาก

ข. ความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนะของประชาชนในท้องถิ่น พบว่า หมู่บ้านหนองกระทุ่มได้เกิดความเข้มแข็งอย่างมากในด้านการปฏิบัติตามกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

บทที่ 5

สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

จากการติดตามประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านหนองกระทุ่ม สรุปได้ดังต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

- 1.1 เพื่อทราบว่ากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีส่วนช่วยให้เกิดการกระตุ้นเศรษฐกิจของหมู่บ้านหนองกระทุ่มให้ดีขึ้นได้
- 1.2 เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านหนองกระทุ่มให้พึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน
- 1.3 เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายกองทุนหมู่บ้านหนองกระทุ่ม รวมทั้งข้อมูลของชุมชนของชุมชนที่เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ
- 1.4 เพื่อเป็นการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านหนองกระทุ่มในด้านต่าง ๆ ดังนี้
  - ก. ด้านการบริหารจัดการกองทุนเงินล้าน
  - ข. ด้านการชำระคืนเงินกู้
  - ค. ด้านความเข้มแข็งของชุมชน
  - ง. ด้านการติดตามการประเมินผลโครงการเงินกู้
- 1.5 เพื่อทราบถึงแนวโน้มการดำรงอยู่ของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- 1.6 เพื่อทราบว่าปัจจัยด้านบวกและปัจจัยด้านลบที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุเป้าหมายดังกล่าว

2. วิธีดำเนินการ

การดำเนินการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านหนองกระทุ่ม มีวิธีดำเนินการ ดังต่อไปนี้

2.1 ศึกษาการดำรงชีวิตของชาวบ้านในชุมชน

2.2 ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล ในการเก็บรวบรวมข้อมูลนั้นจะมีการพิจารณาในเรื่องต่อไปนี้

1) แหล่งข้อมูล สามารถจำแนกแหล่งของข้อมูล ได้ 2 ประเภท ดังต่อไปนี้

ก. แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data Source) คือ แหล่งข้อมูลที่ผู้ประเมิน

เก็บรวบรวมข้อมูลได้โดยตรงจากกลุ่มเป้าหมายด้วยตัวเอง

ข. แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Sceondary Data Source) คือ แหล่งข้อมูลที่ผู้ประเมินได้เลือกใช้ข้อมูล จากแหล่งข้อมูลที่มีผู้เก็บรวบรวมและสรุปผลไว้ให้แล้ว

2) ประเภทของข้อมูล จะสามารถแยกออกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ

ก. ข้อมูลเชิงประมาณ (Quantitative Data) คือ ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้เป็นตัวเลขที่สามารถนับได้

ข. ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data) คือ ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากการบรรยายความรู้สึก ความคิดเห็น ทศนคติของชาวบ้านในชุมชน

3) วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองครั้งนี้ ใช้วิธีเก็บข้อมูล ดังต่อไปนี้

3.1 การสัมภาษณ์ (Interview)

3.2 การใช้แบบสอบถาม (Questionnaire)

3.3 การสังเกต (Observation)

3. ผลการดำเนินการ

3.1 ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม

ผลการประเมินหน่วยระบบ A การบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้ สรุปได้

เมื่อมีนโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับโครงการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ เพื่อให้มีการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองทั่วประเทศไทย ทางหมู่บ้านวังโรงใหญ่ ได้ยึดระเบียบข้อบังคับของนโยบายนี้มาจัดตั้งกองทุนชุมชนขึ้น มีการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนเพื่อให้มาบริหารดำเนินงานกองทุน เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ.2544 ได้รับจัดสรรโอนเงินเข้ากองทุน 1 ล้านบาทเมื่อวันที่ 30 กันยายน พ.ศ.2544 เพื่อให้กองทุนปล่อยกู้ และได้มีการประชุมเพื่อหาอัตราดอกเบี้ยในการกำหนดอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 3 ต่อปี ต่อมาวันที่ 20 กันยายน พ.ศ.2544 ได้มีการประชุมเพื่อหาอัตราดอกเบี้ยในการกำหนดอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 6 ต่อปี ต่อมาวันที่ 20 กันยายน พ.ศ.2544 ได้มีการปล่อยกู้ครั้งแรกแก่ผู้ขอกู้จำนวน 65 ราย เป็นเงินจำนวน 912,000 บาท และเรียกเก็บเงินคือภายใน เดือน พฤษภาคม ซึ่งผู้กู้ที่ได้รับไปได้มีการใช้เงินไปตามวัตถุประสงค์ที่ขอกู้ทุกราย ซึ่งถือว่าทางกองทุนประสบความสำเร็จในการปล่อยกู้ และการรับชำระคืน และบัณฑิตประจำกองทุนหมู่บ้านวังโรงใหญ่ก็ได้มีการเข้าไปสำรวจข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้รับมอบหมายตามหลักสูตรเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง และให้คำแนะนำเกี่ยวกับวิธีการดำเนินงานตามระเบียบ

3.2 ผลการทดลองวิธีใหม่

จากการที่ทางกองทุนได้มีการเพิ่มเติมกิจกรรมไปในระหว่างดำเนินงานของกองทุนซึ่งได้แก่ การทำประกันชีวิตเพื่อคุ้มครองเงินกู้และการทำมาปนกิจชุมชน ทำให้ทั้งสมาชิกรวมทั้งคณะกรรมการกองทุนมีความมั่นใจในอนาคตของตัวเองและของกองทุนเป็นอย่างมาก

4. อภิปรายผล

4.1 การบรรลุวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านหนองกระทุ่ม บรรลุทั้ง 6 ข้อ ได้แก่

- 1) การกระตุ้นเศรษฐกิจ กองทุนหมู่บ้านหนองกระทุ่มมีความร่วมมือของชาวบ้านในชุมชนกระทำกิจกรรมในชุมชนเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ และสมาชิกของกองทุนได้ร่วมมือร่วมใจกระทำกิจการผลิตน้ำพริกให้ได้มาตรฐาน แล้วนำไปขายในสถานที่ต่าง ๆ ทำให้เกิดการจ้างงานและมีรายได้ขึ้นมาในชุมชน
- 2) การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุน กองทุนหมู่บ้านหนองกระทุ่มจัดโครงสร้างองค์กร มีการตั้งคณะกรรมการบริหารกองทุนและมีการแบ่งหน้าที่การทำงานโดยชัดเจน ดังจะเห็นได้จาก มีการเลือกตั้งคณะกรรมการกองทุน 15 คน โดยจะให้ได้กรรมการมาจากหลาย ๆ อาชีพเพื่อจะได้มีนำประสบการณ์เหล่านั้นมาช่วยบริหารกองทุนชุมชน และได้มีการแบ่งหน้าที่ให้กรรมการแต่ละคนโดยชัดเจนตามความถนัด
- 3) การได้ข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายกองทุนหมู่บ้านหนองกระทุ่ม กองทุนหมู่บ้านหนองกระทุ่มให้โอกาสชาวบ้านในชุมชนมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกันและเรียนรู้การพึ่งตนเองจากชุมชน ทำให้ทางชุมชนได้รับรู้ข้อมูลต่างๆ ของชุมชน ดังจะเห็นได้จาก เมื่อมีการปล่อยกู้ให้ผู้กู้แต่ละคน ในทุกๆเดือนทางชุมชนจะจัดให้มีการประชุมแลกเปลี่ยนประสบการณ์และความคิดเห็นระหว่างสมาชิกกองทุนได้รับความรู้ใหม่ ๆ เพิ่มเติมและสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวันของแต่ละคนได้
- 4) การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านหนองกระทุ่ม ตั้งแต่เริ่มดำเนินการตามโครงการกองทุนชุมชนกองทุนหมู่บ้านหนองกระทุ่ม สมาชิกกองทุนมีการรวมกลุ่มกันเพื่อจัดตั้งกลุ่มประกอบอาชีพเดียวกัน ดังจะเห็นได้จาก เมื่อมีการดำเนินงานกองทุนชุมชนไประยะหนึ่ง ทางสมาชิกและคณะกรรมการก็ได้มีการปรึกษารื้อกันเพื่อจัดตั้งกลุ่มหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ขึ้นภายในหมู่บ้านหนองกระทุ่ม สามารถสร้างรายได้ให้กับสมาชิกในชุมชน ทำให้เกิดการชำระหนี้จากการกู้ยืมเงินจากกองทุน ถึงที่ตามมาคือทางชุมชนสามารถพึ่งตัวเองได้ ทำให้เกิดความเข้มแข็งนั้นก็หมายความว่าผลของโครงการเงินกู้ของกองทุนถือว่าประสบผลสำเร็จ
- 5) การดำรงอยู่ของกองทุนหมู่บ้านหนองกระทุ่ม สมาชิกของกองทุนชุมชนมีความซื่อสัตย์ มีความสามัคคี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ดังจะเห็นได้จาก เมื่อครอบครัวใดเดือนร้อนทางชุมชนก็จะจัดให้สมาชิกทั้งหมดทำการช่วยเหลือครอบครัวเหล่านั้น ตัวอย่างเช่น การจัดตั้งกลุ่มฅวนปณิก การประกันชีวิตให้แก่สมาชิกทุกคน เป็นต้น ทำให้กองทุนมีประโยชน์ต่อสมาชิกและเหล่าสมาชิกถือว่าโครงการนี้เป็นกิจกรรมส่วนหนึ่งของชุมชน

4.2 ปัจจัยที่ก่อให้เกิดผลด้านบวกและด้านลบ

- 1) ปัจจัยด้านบวก

- ประสิทธิภาพของคนในชุมชน จะมีส่วนช่วยในการดำเนินงานของกองทุนชุมชน ตัวอย่างเช่น ประสิทธิภาพด้านการบริหารของประธานกองทุน (ประธานกองทุนเป็นประธานชุมชนด้วย) ที่มีความสามารถนำมาช่วยในการบริหารการดำเนินงานของกองทุนชุมชน เป็นต้น

- ความสามารถของคนในชุมชน จะมีส่วนช่วยในการดำเนินงานของกองทุนชุมชน ตัวอย่างเช่น ความสามารถของกรรมการแต่ละท่านจะนำมาช่วยในการบริหารการดำเนินงานของกองทุนชุมชน เป็นต้น

2) ปัจจัยด้านลบ

- สมาชิกส่วนมากจะทำการเกษตรในรูปแบบเดิมๆ เช่น ทำอ้อย เมื่อเก็บเกี่ยวผลผลิตเรียบร้อยแล้วก็จะทำการเผาใบอ้อยที่หลงเหลืออยู่ในแปลงทำให้ดินขาดธาตุอาหารและต้องซื้อปุ๋ยใส่เพิ่มมาทุกครั้ง

- กรรมการบางกลุ่มยึดเอาพวกเป็นใหญ่และจะอนุมัติเงินกู้ให้เยอะกว่าบุคคลอื่นที่ไม่ใช่พวกของตน บางครั้งของเงินและได้ไม่ตรงตามเป้าทำให้สมาชิกต้องหากู้เงินนอกระบบเพื่อที่จะได้ทำตรงกับวัตถุประสงค์ของโครงการ

4.3 ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชนพื้นที่เป้าหมาย

1) คนในชุมชนรู้หน้าที่ของตนเอง ทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็งเพราะว่า สมาชิกที่จะกระทำการใด ๆ ลงไปจะทราบว่าการกระทำนั้น ๆ เป็นหน้าที่ของตนหรือไม่ ทำให้ชุมชนมีการแบ่งแยกงานกันอย่างชัดเจน

2) กระบวนการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ หมายความว่า เมื่อมีการแจ้งข่าวกันหรือมีการฝากบอกข่าวกันไป ผู้รับข่าวและผู้ส่งข่าวมีความเข้าใจตรงกัน ทำให้ข่าวนั้นไม่คาดเคลื่อนไป ตัวอย่างเช่น คณะกรรมการฝากข่าวไปแจ้งให้สมาชิกคนอื่นทราบว่าในวันที่ 1 เดือนพฤษภาคม 2545 จะมีการประชุมเพื่อเลือกตัวคณะกรรมการใหม่ สมาชิกคนนั้นก็จะต้องรับทราบข่าวและกระจายข่าวให้กับสมาชิกผู้อื่นอย่าง ไม่คลาดเคลื่อน

3) การอยู่ร่วมกันในชุมชนอย่างสันติ การอยู่ร่วมกันในชุมชนอย่างพี่น้องน้องของสมาชิกแต่ละครอบครัวจะทำให้ไม่มีเรื่องทะเลาะเบาะแว้งกัน มีอะไรก็จะช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทำให้การพัฒนาของชุมชนเป็นไปอย่างเรียบร้อย

4) ความคิดสร้างสรรค์ของคนในชุมชน เมื่อสมาชิกแต่ละคนได้มีการระดมความคิดมาผสมผสานกัน ก็จะทำได้ความคิดที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนาชุมชน

2.4 ผลโดยตรงและผลกระทบต่าง ๆ คือ

1) ผลโดยตรง (Immediate Result) คือ สมาชิกกองทุนหมู่บ้านหนองกระทุ่มสามารถคืนเงินที่ขอกู้ืมไปเพื่อเป็นทุนในการประกอบอาชีพได้

2) ผลกระทบโดยตรง (Direct Impact) คือ สมาชิกผู้กู้เงินสามารถประกอบอาชีพจนได้เงินมาชดใช้หนี้สินที่มีมาได้

3) ผลกระทบโดยอ้อม (Insirect Impact) คือ สมาชิกกองทุนมีสวัสดิการเพื่อชีวิตของตนเองเพิ่มมากขึ้น ตัวอย่างเช่น การจัดตั้งกลุ่มฌาปนกิจของชุมชนขึ้น

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะบริหารจัดการกองทุน

- 1) ควรมีการประชุมระหว่างกรรมการกองทุนเสียก่อนที่จะออกกฎระเบียบอะไรใหม่
- 2) ควรมีการเก็บรักษาความลับในที่ประชุมกรรมการกองทุน
- 3) ควรมีการแบ่งหน้าที่ของกรรมการกองทุนอย่างชัดเจน

3.2 ข้อเสนอแนะนำเงินกู้ไปพัฒนากิจกรรมอาชีพของสมาชิกกองทุน

- 1) ควรมีการนำเงินกู้ที่ได้มาไปพัฒนาอาชีพที่ตนเองประกอบอยู่
- 2) ควรมีการนำเงินกู้ที่กู้มาได้ในแต่ละรายมาร่วมทุนกันในการทอเสื่อ ตัวอย่างเช่นการจัดตั้งกลุ่มผู้ทอเสื่อ เพื่อให้กลุ่มมีเงินทุนในการผลิตมากขึ้นและทำให้กลุ่มมีอำนาจต่อรองมากขึ้น
- 3) ควรกำหนดงบประมาณให้เหมาะสมกับรายจ่ายต่าง ๆ ที่มีในกิจกรรมของกองทุน

3.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการค้ำกู้วิจัยต่อไปหรือเพิ่มเติม

- 1) ควรมีการค้ำกู้วิจัยเพิ่มเติมว่า ได้ทราบว่โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีส่วนช่วยให้เกิดการกระตุ้นเศรษฐกิจของหมู่บ้านหนองกระทุ่มได้อย่างไรบ้าง
- 2) ควรมีการค้ำกู้วิจัยเพิ่มเติมว่า กองทุนหมู่บ้านหนองกระทุ่มสามารถบริหารจัดการกองทุนได้อย่างมีประสิทธิภาพและพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืนได้อย่างไรบ้าง

บรรณานุกรม

- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, สำนักงาน. 2544. คู่มือการดำเนินงาน สำหรับคณะกรรมการสนับสนุนและติดตามการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านระดับ จังหวัดและอำเภอ เพื่อเตรียมการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง. สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี.
- _____ 2544. คู่มือสำหรับประชาชนเพื่อเตรียมการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง, สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี.
- _____ 2544.ระเบียบสำนักงานนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชน เมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544. ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 .และแก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2)พ.ศ.2544 สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี.
- เขาวดี ราชชกุล วิบูลย์ศรี .2542. การประเมิน โครงการ : แนวคิดและแนวปฏิบัติ.พิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (บรรณาธิการ).2544.รวมบทความทางการประเมิน โครงการพิมพ์ครั้งที่ 6 ฉบับปรับปรุงเพิ่มเติมสำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อดิน รพีพัฒน์และคณะ.2544.คู่มือการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่องานพัฒนา.พิมพ์ครั้งที่ 3.สถาบันวิจัย และพัฒนา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.